

משמח הלבבות

ו'המסיבה'

החשאית תחת

העוצר הלילי

באוקראינה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 367

פנינים לפרשת תרומה

"היד הזו לא גזלה" - היה מגביה את כף ידו ומצהיר באושר מאין כמותו, בעשרים שנה האחרונות לחייו, וקודם לכן. מיליוני שקלים חלפו תחת ידו, בעיקר כספי צדקה ותמיכה בישיבות וכוללים, והוא העבירם ב'צדקות', בניקיון. גם בכספים הפרטיים שלו, היה בטוח כי הוא נקי. עד שהגיעה הגניבה הגדולה בביתו, ונרעש...

על היד שלא גזלה ונקיות הכפיים של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

'ויקחו לי תרומה' (שמות כ"ה, ב')

"היד הזו לא גזלה", היה מגביה הרב שטיינמן את כף ידו ומצהיר באושר מאין כמותו: "היד הזו לא גזלה". הגבהת יד זו, הזכירה את הגבהת אצבעותיו של 'רבינו הקדוש' ביומו האחרון... למרות ש"רובן בגזל", רבי אהרן יהודה לייב בן נח צבי איננו מהרוב ו"אין הולכים במזון אחר הרוב"... איזה אושר. שמחה מאין כמותה. לאחר יותר ממאה שנות חיים: "היד הזו לא גזלה". בעשרים שנה האחרונות לחייו, וקודם לכן, מיליוני שקלים חלפו תחת ידו, בעיקר כספי צדקה ותמיכה בישיבות וכוללים, והוא העבירם ב'צדקות' ללא שיקולים סביבתיים. בניקיון כפיים (בדרך כלל קיבל את הכסף על מנת שיעשה בו כרצונו וכחפץ ליבו, כך, שגם אם טעה לא היה סרך של גזילה). גם בכספים הפרטיים שלו, היה בטוח כי הוא נקי. עד שהגיעה הגניבה הגדולה בביתו, ונרעש.

פיקדונות הצדקה, ונוכח לראות כי אכן נגנבו הכספים. הוא היה כאוב מאד על הפסד כספי הצדקה. ואז, חיפש ובדק עוד, והבחין כי במעטפה עם הכסף הפרטי שלו, לא נגעה יד הגנב... הוא עזב את המגירה תפוס בהרהורים. ואז אמר בקול רם: "ברוך ה', אני נקי מגזל". הוא ראה בכך שהכסף הפרטי שלו לא נגנב, אות משמים על טוהר כספו. כיון שדבר הגניבה נודע, למחרת בשעות הבוקר הגיע יהודי ממקורבו של רב אהרן-לייב - איש תושב ארץ הקדש, 'נדיב לב', והניח על

הגניבה הגדולה והמגירה הקטנה

יום אחד, מרן יצא בשעות הערב למסור שיעור מחוץ לעיר, כאשר היה בדרכו חזרה, נודע טלפונית, כי גנב חדר לביתו של מרן פנימה, הסתובב בבית ופרץ כמה ארונות. הלם. כאשר רב אהרן-לייב נכנס, ניגש למגירה בה היו מונחים 'כספי

ההוא נפטר. הוא התפלא מאד על החלום הלא צפוי. ומיד בבוקר לווה כסף, דבר שלא עשה מעולם, יצא ונסע לאותו מושב בו התגורר הבחור. תושבים מהמקום אמרו לו כי אכן, היה כאן בפאתי המקום בחור שאין לו מכר וגואל, והוא נפטר לפני ימים ספורים. מבירור נוסף יסודי הבין רב אהרן-ליב, שיהיה קשה מאד למצוא את יורשיו האמיתיים על פי דין תורה של הבחור. הוא שב על עקבותיו, הכניס את הכסף למעטפה ולא השתמש בכסף עד סוף ימיו. מעטפה זו עומדת עשרות שנים במגירה הפרטית, ומצפה יחד עם כולם לאליהו הנביא...

המגירה ומשמעותה הרחבה

יצוין, כי המגירה הצנועה הזו, הייתה אחת הסימנים לחרדת הקודש, של רבי חנינא בן תרדיון שבדורנו...

רק הרב שטיינמן לבדו התעסק בכספים שבמגירה, והקפיד על כך מאד, במאמצים גדולים ובשארית כוחותיו, לעסוק לבדו בחלוקת כספי הציבור.

מידי ראש חודש, חילק ל'ראשי כוללים' וישיבות את הכספים המיועדים להם על פי שיקול דעתו, וגם אם היה צורך להעביר כספים לעניים תלמידי חכמים, ניגש בעצמו, הוציא את הסכום והעניק למי שצריך. באחריותו.

מעיד נכדו רבי אשר שליט"א: "במשך עשרות שנים פעמים רבות שסבא היה חלש ופעמים חולה עם חום גבוה וכדומה, אבל ידענו כי בראש חודש הוא כבר יהיה בריא! הייתה לו סיעתא דשמיא מיוחדת שביום ה'חלוקה' קיבל כוחות, ויכול היה לקום ממיטתו, להתישב ולספור את השטרות באצבעותיו ולחלק במידה ובמנין ככהן גדול המונה וסופר. הזהירות בממונות העניקה לו את הכוח המיוחד לעמוד במשימה הקשה, לחלק בגפו ללא ידיים זרות".

במהלך החיים הארוכים של מרן, ובפרט לעת זקנה, קרה כמה פעמים שהרגיש רע מאד, אבל איש מבני הבית לא יכול היה לדעת את מצב הרפואי לאשורו, כיון שהחביא את מכאוביו האישיים, שתק והבליג בתכלית על כל צער ויסורים, אין לתאר.

אולם, אם קרה שלפתע היה מבקש לשוחח עם בנו, לגבי הכספים המופקדים אצלו ועומדים במגירה, הבינו כי המצב חמור מאד מבחינה רפואית...

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

השולחן סכום של 50 אלף יורו, להשקיט את כאבו של רב אהרן-ליב. זה היה סכום כמעט מקביל לסכום שנגנב

(נכדו, תלמיד מובהק, העלה בזיכרונו שיחה שהייתה לו עם סבא, כשנתיים קודם לכן. והיא שופכת אור, מדוע החליט שמפני נקיותו בממון, הגנב לא נגע בממונו.

הם למדו את הגמרא בבא קמא דף קט"ז א', בה מסופר כי רב ספרא יצא לדרך בשיירה, וליווה אותם בדרכם - אריה. מידי לילה כל אחד מאנשי החבורה שלח לאריה חמור אחד. האריה אכל ושבע.

כאשר הגיע תורו של רב ספרא, הוא שיגר לו חמור, והאריה לא אכלו. הגמרא מתמקדת בנושא ההלכתי של הסיפור. נפלא. שאל מרן מדוע האריה לא אכל את חמורו של רב ספרא? שאל וביאר:

נאמר בגמרא מסכת מכות דף כ"ד א' - "ודובר אמת בלבבו כגון רב ספרא". רש"י מספר את העובדה: "דרב ספרא היה לו חפץ אחד למכור, ובא אדם אחד לפניו בשעה שהיה קורא ק"ש ואמר לו תן לי החפץ בכך וכך דמים ולא ענהו, מפני שהיה קורא ק"ש, כסבור זה שלא היה רוצה לתנו בדמים הללו והוסיף אמר תנהו לי בכך יותר, לאחר שסיים ק"ש אמר לו טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה שבאותן דמים היה דעתי לתנם לך". **אדם שכל כך נזהר בממונו בניקיון כפים מוחלט, אריה לא יכול להזיק לרכושו).**

פרוטה של גזל

רב אהרן-ליב אמר רבות לבעלי הון: "דעו לכם כי רבי יהודה החסיד בספר חסידים כותב, שם פרוטה אחת של גזל בתוך מיליוני דולרים, יש לה כוח הרס לכל הכסף, הרס וארס. פרוטה זו יכולה לכלות את הממון שלכם". פעמים היה מעלה אז על פניו חיוך עגום: "וכי רק פרוטה אחת של גזל יש לסוחרים בחשבון הבנק שלהם?!". שאלה שהיא אמירה...

מה עוד לא נגנב?

כסף נוסף שלא נגנב, הוא הכסף שהיה מונח שם תמיד במעטפה 'עד שיבוא אליהו'. הייתה זו מעטפת כסף שקיבל בשעתו (בעלותו מחו"ל בשנת תש"ו) מיהודי בחו"ל, כדי לנסות להעביר לבחור גלמוד בארץ ישראל שעלה אחרי השואה והתגורר במושב בארץ ישראל. בתקופה הראשונה בארץ, הוא לא הספיק להשיג את אותו בחור גלמוד. עד שבחלוף כמה שבועות, ויהי הלילה, ומרן חלם כי הבחור

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

כשבאנו בשעה היעודה מצאנו שם את הגב' גרינשטיין ע"ה, שרצתה לתרום את דירתה לטובת הישיבה, ולצורך חתימת החוזה נצרכנו לחתום כעדים. באותו מעמד הביאה עמה הנדיבה, גם שקית גדולה שהיתה עמוסה בתכשיטים יקרי ערך רבים. שוויה של תכולת השקית הזו הגיע לאלפים ורבבות - ממון רב ביותר!

על ממון כשר ומידת האמת של מרן הגאון רבי משולם דוד סולובייציק זצוק"ל

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" (שמות כ"ה, ג')

לרבינו היה די בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, וענייני החומר תפסו מקום שולי בלבד בעולמו, כהכרח שנכפה עליו לקיים את גופו לצורך עבודת ה' גרידא ותו לא מידי. ומאליו יובן כי כאשר "הרב הדומה למלאך", שאין לו בעולמו כי אם קיום רצון ה', והוא גרידא, יבקשו תורה מפיהו והיה לדבריו השפעה אדירה על התלמידים.

החידוש שבכל זאת ראו אצלו, היה כי גם לצרכי הישיבה לא הלך בגדולות. לא חיזר אחר נדיבי לב עתירי ממון ולא פעל להגדיל את ההכנסות של הישיבה, מעבר להכרח הגמור לצורך קיומה. יתרה מזאת, גם במקרים שהם עצמם באו לפתחו, עמד כצור איתן שהכל יהיה כדת וכהלכה למהדרין מן המהדרין, מבלי תת לשוחד הרבצת התורה וקיום התורה - להסיט אותו מדרישת רצון ה' בכל צעד ושעל, והיא בלבד. השתדלות ופעילות שאינה מתאימה לחלוטין עם קיום הדין וההלכה, היתה בבל יראה ובל ימצא ודחאה בשתי ידיו.

לכשתימצי לומר, לנפלאות הנהגותיו בתחום זה, היתה השפעה מכרעת בלב תלמידיו. לדעת שאין לנו בעולמנו כי אם התורה והמצוה, וכל דבר שאינו בכלל - גם אלפי זהב וכסף - בטלים ומבוטלים לא שרירין ולא קיימין!

שימוש פרטי שלו עם צרכי הישיבה ולהיפך. וגם הסדר המופתי שבו התנהל, כיצד לכל דבר היה את מקומו המסוים.

באותו מעמד הביאה עמה הנדיבה בנוסף, גם שקית גדולה שהיתה עמוסה בתכשיטים יקרי ערך רבים. שוויה של תכולת השקית הזו הגיע לאלפים ורבבות - ממון רב ביותר!

נקל לתאר איזו הקלה היא זו לראש ישיבה העמל לבדו על קיום הישיבה וביסוסה החומרי כמו הרוחני, ללא עוזרים ומסייעים, כשנצרך הוא לכסף כשר בתכלית ולא מוכן להתפשר על כל קוץ ותג, והנה מקרה ה' לפניו - ללא כל השתדלות מצידו - הון רב מאד העשוי להוריד מעליו עול כבד למשך תקופה ארוכה מאד. ממש השגחה משמים, ומאת ד' היתה זאת. אבל לא! לרבינו יש כללים ברורים ואינו רשאי להחליט בעצמו על דבר. עבד הוא לאדונו, ועליו לשואלו על כל צעד ושעל...

ובכן, רבינו שאל אותה אם יש לה מלבד הזהב הזה עוד ממון בבית, וכשהיא משיבה שב"ה היא מתקיימת ברווח ויש לה ממה לחיות, יש קרנות ויש לה פנסיה קבועה שמקבלת מארה"ב, את רבינו זה לא מספק, והוא לא הסכים בשום פנים ואופן לקחת את מלוא הכסף והזהב, שאמרה בנדבת ליבה ומרצונה הגמור לתרום לישיבה. "אנחנו נחתום על הבנין, אבל את שאר הכסף והתכשיטים" - אמר - "לא ניקח כלל!".

סיפר רבי מאיר הוכברגר שליט"א, עובדה מאלפת על עוצמת דקדוק ההלכה בדיני ממונות, גם כאשר הנידון היה - לצרכי הישיבה, ולא דוקא צרכי האישיים. היה יהודי בשם ר' חנוך גרינשטיין ז"ל שהתגורר בסמיכות אליו, ונדב חלק מהבנין לצרכי הישיבה. לאחר שנים נפטר הנדיב ההוא והשאיר אחריו את אשתו האלמנה, והנה יום אחד קרא רבינו לי ולעוד אחד שנבוא לביתו בשעה פלונית כי הוא צריך שנשמש כעדים.

כשבאנו בשעה היעודה מצאנו שם את הגב' גרינשטיין ע"ה שרצתה לתרום את דירתה לטובת הישיבה, ולצורך חתימת החוזה נצרכנו לחתום כעדים. והנה כשחיפשו עט לצורך החתימה רצתה ליתן את שלה, אבל רבינו אמר שיש ברשותו עט מיוחדת שנועדה לצרכי הישיבה. אז ראינו באיזו נקיות של ממונות הוא חי. כדי לא לערב

אף שאנו - הנוכחים - לא כל כך הבנו את פשר הדבר, אבל זאת ראינו בעליל, וקיבלנו שיעור נשגב אודות היראת שמים העצומה שבערה בו. ודאי! אפשר לעשות פשעטלאך, ולתרץ כל מיני תירוצים, הרי מדובר כאן בכסף רב, ואולי בעתיד יהא צורך בבנין, ומי יודע אם יהיה אז מי שיתרום אותו. והרי גם עתה הישיבה תוכל ליהנות מפירות התרומה הזו, וע"י השכרת הבנין תוכל לכלכל את הוצאותיה הרבות בדמי השכירות, ואולי, ואולי... אבל... כל זה לא משנה דבר. כך כתוב ברמב"ם, כך מבואר בהלכה, אז אין כלל על מה לדבר. יראת שמים דקדוק הלכה!

אמת במאה אחוז!

הייתי נוכח כאשר גביר גדול פלוני הגיע אל רבינו, והביע את רצונו לתרום סכום של מאה אלף דולר לישיבה, אלא שביקש תמורת כן שהתרומה תצוין באופן בולט על גבי שלט שייקבע על בנין הישיבה מבחוץ, לעילוי נשמת הוריו. אך רבינו לא הבין את הבקשה, ושאל: "איך אני יכול לשלם שלט כזה, והרי הבנין כבר מוכן וגמור, ואין זה אמת לכתוב שהתרומה סייעה בבנין הישיבה". הלה הסכים 'להתפשר', ואמר שאם כן אולי אפשר לקבוע את השלט בתוך הבנין.

אלא שדעתו של רבינו לא נחה בכך, כי אמנם ה'שקר' פחות בולט, אבל על כל פנים משמעות השלט שנקבע עם יתדות ע"ג כותל מכתלי הישיבה היא, שמתרומה זו התאפשר לבנות לפחות חלק מן הבנין, ואין זו אמת, לפיכך אינו יכול להסכים לתנאי הזה. האיש הוסיף להעלות אפשרויות שונות היכן ייקבע השלט שאותו הוא מבקש, על כל פנים בפניה כלשהי בתוך תחומי הישיבה, אבל רבינו עמד על כך שהואיל והדבר אינן אמת במאה אחוז, אינו יכול להסכים לו, ואם משום פרשת הכסף, הרי שעל התרומה - הוא מוותר, ובלבד שלא לסטות מן האמת...

הגביר ההוא כה התרשם ממיידת האמת של רבינו עד שלבסוף השאיר את השיק בסכום האמור ללא כל תנאי, וקיבל את ברכתו החמימה של רבינו מכל לבו.

על דעת הנותן

סיפר לי רבי שאול פוסטבסקי שליט"א:

פעם קיבל רבינו מאיזה נדיב סכום כסף לחלק לאברכי הישיבה, ואותו נדיב ייעד את חלוקת המילגה רק לכאלו שיעשו או שכבר עשו בעבר, איזו פעילות תורנית כלשהי, ושאלני רבינו האם נטלתי פעם חלק בפעילות כזו, כי לולא כן אין באפשרותו לתת את המילגה הזו, לפי שכך הוא רצונו של הנדיב.

לאחר שאימצתי את זכרוני, השבתי שאמנם בזמן היותי בחור בישיבה, קיבלתי אישור מישיבה פלונית לבעלי תשובה לאכול בחדר האוכל שלהם, בתנאי שאקדיש זמן מסויים ללימוד עם בחורים בעלי תשובה, וכך אכן עשיתי למשך תקופת מה. מיד נענה רבינו ואמר לי: "מצויין, אם כן אני יכול לכתוב שאתה למדת עם בעלי תשובה", ונתן בידי את המילגה.

לא ידענו את נפשינו מתדהמה, ושאלנו אותו: "למה? למה לא לקחת ממנה את הכסף הזה? היה ברור שהישיבה יכולה להתקיים מזה זמן רב!". אבל הוא השיב בפשטות: "כתוב מפורש ברמב"ם סוף סוף הלכות ערכין 'לעולם לא יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו, והעושה כן עובר על דעת הכתוב, שהרי הוא אומר מכל אשר לו ולא כל אשר לו, כמו שבארו חכמים'.

"אם כתוב כך ברמב"ם - אנחנו לא ניקח בשום אופן!", סיים בפסקנות. חזרנו והשמענו את טענתנו: "הרי יש לה ממה להתקיים!", אבל הוא עמד על דעתו ואמר: "כך כתוב ברמב"ם! כך כתוב בתורת כהנים!". והיה בעל המעשה עומד שם, מביט ותמה, שהרי בעיני הבריות האשה היתה 'מסודרת בחיים' ונטולת דאגות פרנסה. היא מקבלת בקביעות קיצבה חודשית מוכבדת מממשלת ארה"ב, שאינה עומדת לפשוט את הרגל בעתיד הנראה לעין... עד שהפטיר רבינו כלפיו ואמר: "ר' מאיר, דו ביסט אויכעט פון די מתמיהים? איך בין נישט קיין נבהל להון!". הוא לא ראה סיבה אחרת להצטער או להבהל מרוב הכסף והזהב שמפסידים כאן לשוא, מלבד 'נבהל להון'.

עולם הפוך ראיתי

מספר אחד התלמידים:

היתה לו סייעתא דשמיא מיוחדת בכל מעשיו, ובמקום שהוא יאלץ לחזור על פתחי נדיבים, הרי שאנשים היו באים אליו להתחנן שיזאיל לקחת מהם כספי תרומות לישיבה... פעם בא אחד מתלמידי הישיבה לרבינו עם נדיב פלוני שזו לו הפעם הראשונה שפגש ברבינו ולא היה מוכר לך כלל עד אז. באותו מעמד הוציא הלה מכיסו סכום עתק במזומן, והושיטו לרבינו.

אלא שרבינו לא התפעל כלל ועיקר מערימת השטרות המכובדת, והחל לחקור אותו, מהיכן יש לך כסף? האם הוא שלך? וממה הרווחת אותו? וככל שאותו נדיב שב ואומר שהכסף שלו וברצונו לתרום לישיבה, רבינו עדיין לא רגוע, ושואל שוב ושוב שאלות הנוגעות למקור הכסף, ואף את מלווהו מהישיבה שהביא אותו, שאל כמה פעמים: 'האם אתה מכיר אותו ויודע שהכסף כשר?' האם האיש הזה הוא 'ערלאך'?

היה זה מחזה של 'עולם הפוך ראיתי'! הנדיב מתחנן שיקח ממנו את כספו, ואילו רבינו לא די שאינו מגלה סימני התרגשות, אלא ממש 'מקשה' על עצמו וחוקר ודורש היטב להיוודע בכל מאת האחוזים שהכסף אכן כשר וישר, ומותר לו לקחתו עבור צרכי הישיבה.

"אינני צריך בנין!"

סיפר לי עד נאמן, שנכח בשעת מעשה:

גביר גדול שתרום בעבר חלק מבניין הישיבה החדש שברח' גרוסברג, הגיע לביתו של רבינו, והנה הוא ממש עומד ומבקש כמתחנן על נפשו באזני רבינו, שרוצה לתרום עוד בנין עבור הישיבה, ואילו רבינו לעומתו מסרב ואומר לו: "אני לא צריך. אין לי צורך בעוד בנין...", וככל שהגביר מפציר ומבקש שיניח לו לתרום מכספו בנין נוסף לישיבה, סירב רבינו ואמר שוב ושוב: "אבל איני צריך!"

מספר רבי מאיר הוכברגר שליט"א: כל מילה אצלו הייתה מחושבת, וכך גם תבע מסובביו. כששאל אותי פעם כיצד אני מסתדר בכלכלת הבית, והשבתיו: "ברוך ד', לא חסר לי דבר", נענה ואמר שאין זו תשובה נאותה.

את הערתו זו הסביר בסיפור:

כאשר התמנה ה'גדול ממינסק' - שבא מבית עשיר - לרבנות אחת הערים, מינסק או זולתה, הביעו ראשי הקהל את רצונם לבוא עמו לסיכום שיש לו רשות לקחת מקופת הקהילה ככל שיצטרך. אך הוא אמר שאין זה הסכם טוב עבורו, משום שבכך יהא עליו לחשב כל רובל שהוא מוציא, אם אכן באמת הוא צריך לזה או לאו... אכן אם יוחלט שיקבל סכום קצוב של כך וכך רובלים לחודש, הרי שאז ידע כי יכול הוא לעשות בהם כרצונו.

עוד סיפר רבינו:

ה'גאון יעקב' היה עני מאוד (הוא היה ממשפחה מיוחסת ומוצאו מהולנד, ובא לוילנא ללמוד אצל הגר"א וחיבר ספרים חשובים - כמו 'גאון יעקב' על הש"ס, 'תנא דירושלמי' על הירושלמי, שכיום אינו בנמצא, אבל מרן הגרי"ז זצ"ל אמר לי שראה ספר זה מודפס). וידוע כי בהולנד היו עשירים וברוסיה היו עניים, וכשהתקבל ה'גאון יעקב' למשרת רבנות, סיכמו עמו שיטול כדי צורכו מקופת הקהילה. והנה מתחילה היו פרנסי הקהל סבורים שלא יוכלו לעמוד בהוצאותיו, כיון שמקורו מארץ עשירה וכל סכום שיקבל לא יספיק לו, אמנם לאחר תקופה ראו שאינו נוטל מן הקופה אלא פרוטות אחדות עבור הוצאות מזונו בצמצום.

מששאלוהו על כך, אמר שאינו צריך ליותר מזה, וגם אסור לו לקחת יותר, הואיל והתנאי עמו היה שרק מה שנצרך לו יכול הוא לקחת. מוסיף רבי מאיר הוכברגר ואומר: כך גם פירש רבינו את ניסוח תשובתי אליו. לא חסר לי דבר, משמע, שאני חי במצוקה ומחשב הוצאה של כל לירה ולירה אם אכן צריך אני להוצאה זו ובלעדיה אהא חסר משהו, או לאו...

נקיות הדעת

הגר"ר נתן אינפלד זצ"ל, שהיה נוסע לחזר על פני פתחי נדיבים בחו"ל לטובת כולל 'חזון איש' שבבני ברק, ביקר אצלו לפני כמה

עשרות שנים, כאשר לישיבה עדיין לא היה מבנה קבוע ורבינו הכיר בכך שהדבר מאוד מפריע לתיפקוד הישיבה על כן ביקש מרבי נתן שהואיל והוא נוסע לחו"ל ובא במגע עם גבירים, יראה אם יזדמן לו אחד שיהיה מעוניין לתרום בנין תמורת הנצחה, ויתרים אותך לשם כך. אולם ר' נתן הסביר שלמעשה נוסע הוא רק פעם בשנה לכל גביר, וכיון שהוא משועבד לכולל 'חזון איש', אינו רואה אפשרות להיטפל לעניין.

והנה כעבור תקופה, ביקש אחד מגדולי הגבירים מר' נתן שיפעל למען הכנסת בנו לישיבה של רבינו, ור' נתן שראה בכך הזדמנות למלא את רצונו של רבינו מאז, הגיע אליו והסביר את הנחיצות להיענות לבקשת הגביר. אבל רבינו סירב לכך ואמר: "יש לי רשימה שבה כתובים שמות המבקשים, ואף הוא יכנס בתור כמו כולם..." ר' נתן לא הרפה, והציע שהוא עצמו ייסע במיוחד לחו"ל לנדיב פלוני אחר, וישיג ממנו תרומה של מאה אלף דולר עבור קרן הבנין, ותמורת זאת יתקבל הבחור המדובר ללא שיהוי. אבל רבינו בנקיות המופלאה שבה נהג כל ימיו, פשוט לא הבין איך שייך לעקוף את התור, ולא הסכים לשום פשרה בעניין. "יש תור", אמר, ותו לא מידי. ומה עם המאה אלף דולר? יבואו ממקום אחר! או שלא יבואו. הכל כרצונו ית"ש. אבל לעשות דבר מה שלא כשורה? - אין זו כלל בגדר אפשרות!

מעשה בח"י שקלים

לקראת ה'חלוקה' של ראש חודש פלוני, לפני אחד ממועדי השנה, הגיע גביר פלוני אל בית רבינו ונידב סכום הגון עבור הישיבה, שממנו מצא רבינו את המקור לאותה 'חלוקה'. והנה לאחר ששטרות הכסף שניתנו במטבע זר הומרו לכסף מקומי, סידר רבינו את הכסף במעטפות עבור כל אחד מבני הישיבה, וכדרכו עשה זאת בעצמו ללא עזרת אחרים, והנה חישב ומצא שנתרו אצלו שמונה עשר שקלים עודפים מתרומת אותו הנדיב... והנה אם היה מחלק עתה את הסכום הפעוט הזה כפול מספר האברכים הרי שהיה יוצא סכום של כמה אגורות לכל אברך, ומאיך הגביר הרי נתן את הנדבה על מנת שתשמש את החלוקה הנוכחית. ומה יעשה, אפוא? ובכן הוא ביקש את רשותו של הנדיב אם יוכל להותיר שקלים בודדים אלו ברשותו, לצורך ה'חלוקה' של החודש הבא... ולא עלתה בדעתו מחשבה אחרת!

(מתוך הספר אחרון לדור דעה בעריכת הרב שמעון יוסף מלר)

3 ימים אחרונים למבצע הגדול

פרטים בעמודים 10-11

אין אנחנו מספרים על זוג נעלים סתם. הנעלים שאנו משוחחים עליהן, הן נעלי לעילא-ולעילא. זוג נעלים ששימשו לשני זוגות רגלים! שניהם נעלו זוג נעלים אחד. רבה של ירושלים מרן הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, וזוגתו הרבנית...

מעשה במטריה משותפת, של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל ורעייתו ע"ה

"יבן תעשו" (שמות כ"ה, ט')

הנערץ ייצא בנעלים שזה עתה שלפתן אשתו מרגליה העייפות, אבל שום ילוד אישה לא ידע על כך. וכך הייתה תקופה קצרה שבה הרב והרבנית הסתפקו בזוג נעלים אחד - עבורו ועבורה, ואין אומר ואין דברים - בלי נשמע קולם. ויהי היום. אצבעות רגליה של הרבנית השתפשו וכבר העלו מוגלה. ורבה של ירושלים הגרי"ח זוננפלד בלית ברירה יצא לשוק במקום הרבנית - כדי לדפוק בדלתות תושבים להתרים אותם מעות להכנסת כלה, שהרבנית הייתה עוסקת בה. או אז התרחש הנס והרב השיג כסף (כפי שמסופר בספרים), ובכך באה לקיצה התקופה שרבה של ירושלים והרבנית, צעדו בתוך זוג נעליים אחד.

כוחה של מטריה

גם על הרבנית פלמן עבר חורף אחד מרתק, מהסוג הזה של הרב זוננפלד. בשעת מעשה, לא היו הימים הללו קלים, אבל אחרי שחלפו, הם ישמשו לנו לטובה, כסיפור לדורות הבאים. מטריה אחת נשברה בבית משפחת פלמן, ונותרה מטריה אחת. לא היה להם ממון לרכוש מטריה נוספת. הכסף שהיה, יועד למזון יום יומי ולא לרכישת מטריה. הרבנית התחמקה משכונותיה כאשר נאלצה ללכת למכולת בגשם השוטף, כשבידיה המטריה השחורה של בעלה, כי מטריה אינה כנעלים המתחבאות סמוך לרצפה,

אין אנחנו מספרים על זוג נעלים סתם. הנעלים שאנו משוחחים עליהן, הן נעלי לעילא-ולעילא. זוג נעלים ששימשו לשני זוגות רגלים! הרב והרבנית.

שניהם נעלו זוג נעלים אחד. רבה של ירושלים מרן הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, וזוגתו הרבנית.

יש לדעת, כי אף על פי שהגשמיות התקטנה תמיד ליד רבה של ירושלים, נדחקה אצלו לקרן זוית, בכל זאת, רגל הייתה לו של גבר בגוברין, והנעלים גדולות. והרבנית זוננפלד הצדקנית והפקחית, אף על פי שהייתה 'אשה גדולה' רגליה קטנות היו, והילכו בנעלים הללו כבתוך סמטה...

מה אפשר לעשות. העניות של הרב הייתה גדולה, כמעט כמו גאונותו. ולמרות זאת נמנע לקחת מ'קופת הקהל' אף לא פרוטה לעצמו. עד שהגיע הרגע שלא היה לו כסף לרכוש זוג נעלים לרבנית - שהייתה מכתת רגליה הרבה לענייני צדקה, למצוות ומעשים, לא לצורכי נכדו ונכדו ונכדו, שעמדו על ליבה והיו תלויים על כתפיה, אלא לצרכי אחרים.

כאשר נכדו היה התומך הגיעו לפרקן, בעלה, רבה של ירושלים שהיה אבי התומך בירושלים, לא נטל ליתומותיו פרוטה. כי נזהר שלא ליהנות מקופת הציבור. הוא היה סבור כי מי שממנה על הקופה אין לו ליטול ממנה בשום אופן, לכן לא לקח לעצמו ולזרעו. הנכדות הבינו לליבו של סבא שלהן, שכאמור, הוא עצמו חי לפעמים בעוני רב, ולמרות העוני לא נטל לעצמו מאומה מקופת הקהל.

נכדתו התומה הענייה, בתו של רבי שמואל הלל שינקר זצ"ל, לימים הרבנית קופשיץ ע"ה, בכתה באוזניו של סבא קדישא לפני נישואיה - אולי בכל זאת יוציא למענה מקופת הצדקה של הקהל - כדי לקנות לה רק כריות ומצעים חדשים. הוא מיאן, פחד מכל סיג בנשמתו הגדולה.

תמורת הכריות שלא קיבלה הנכדה התומה, נשא רבי יוסף חיים את עינו לשמים, אחר כך הביט על דמענותיה של נכדתו, ואז הרחיק להסתכל על הדורות הבאים. ובירך אותה ואיחל לה ברכת עולמים - בנים ובני בנים תלמידי חכמים. והברכה התקיימה.

אם הגבאים היו יודעים על מצבו ונעליו, בוודאי לא היו מניחים שרבה

**כשישה שיעורים - בדיני
"לא ילבש" נאמרו בשבועות
החורפיים שאחר כך. והכול
בזכות המטריה המשותפת, לרב
ולרבנית. מה היה קורה אילו
לרב פלמן הייתה מטריה נפרדת,
ולרבנית מטריה בפני עצמה?
מה היינו עושים עם החידושים
הללו - שלא היו נולדים...?**

הוא וודאי סיפר לזוגתו הרבנית על השיעורים שנולדו בזכות המטריה שלו ושלה.... והיא כמוכן הרהרה לעצמה: הנה אני לוקחת איתי עוד מטריה לעולם הבא, להגן עלי מדינה של גיהנום, אם חלילה אצטרך לכך. ואף אקבל שכר טוב על חידושי התורה שנולדו בעקבות שהתביישתי, והתנצלה לעצמה שוב בתוך ליבה: מה יכולתי לעשות? הייתי מוכרחה לקנות חלב וגבינה לילדים, והוא הרי אמר לי כי אני יכולה כעת ללכת עם המטריה שלו, מה אעשה שנולד מכך כזה עסק (תורני) גדול...
אולי יתנו לה גם לבקר בהיכלה של הרבנית זוננפלד ע"ה, שם בתוך חופתה בעולם הבא. איזה אושר!

(מתוך הספר 'ללא שם')

מטריה שחורה מתגאה ומתנוססת לגובה, וכולם רואים אותה. וכך באמת קרה.

ר' יצחק, תושב שכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק, הבחין ברבנית המתרוצצת לכיוון חנות המכולת - עם המטריה של הרב פלמן... הוא המתין כמה ימים חורפיים עד שפגש את ר' בן ציון. ר' יצחק לא בא להציע לו מטריה במתנה או בהשאלה, אלא בא אליו עם הערה: "ר' בן ציון, האם אין בכך משום 'לא ילבש'? ראיתי את זוגתך עם המטריה השחורה שלך..."

ר' בן ציון נהנה מאד מהשאלה ההלכתית. בוודאי כבר חשב על הענין, והכריע שמוותר, אך לא אמר לו מכך כלום, רק חיך וברכו: "ישר כוח ר' יצחק על ההערה, בלי נדר אעייך בסוגיה היטב".

הוא עמד בדיבורו לר' יצחק. עיין שוב בסוגיות ו...החל בסדרת שיעורים בסוגית האיסור "לא ילבש".

כשישה שיעורים - בדיני "לא ילבש" נאמרו בשבועות החורפיים שאחר כך.

והכול בזכות המטריה המשותפת, לרב ולרבנית.

מה היה קורה אילו לרב פלמן הייתה מטריה נפרדת, ולרבנית מטריה בפני עצמה? מה היינו עושים עם החידושים הללו - שלא היו נולדים, לא היו נאמרים ברבים, וכיצד אפשר להפסיד אותם?

מעניין האם בשיעורים הללו, סמך את פסקיו על השמועה המספרת את מעשה הנעלים של הרב והרבנית זוננפלד? לא ידוע לנו.

מה שידוע שבשיעורים, הוא שח אודות שיטת הב"ח שהאיסור 'לא ילבש' הוא רק אם האשה לובשת כדי להתדמות לאיש, והאיש לובש כדי להתדמות לאישה, אבל אם לובש למטרה צדדית - להגן מהגשם או מהשמש - מותר. עוד סבור הב"ח, כי גם אם האדם מעוניין להידמות לאישה בלבשו, כאשר הלבוש אינו עשוי לנוי ולקישוט - מותר ללבשו (כל עוד שניכר היטב שהוא גבר. כי אם מתמת הלבוש נראה שהוא אישה, אסור בכל ענין) דברי הב"ח תלויים במחלוקת ראשונים.

והמשיך לפלפל בדברי ה'חיי אדם' המסתפק, האם מותר לאיש לנופף על עצמו במניפה שנעשתה מנייר צבוע, שהוא תכשיט המיוחד לנשים, אבל אינו לבוש ממש, ואין לנו להאריך.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

כעבור תקופה נודע לאביה, כי הבת שוהה אצל משפחת טורק, והגיע יחד עם כמה בריונים להלך-אימים על רבי משה והרבנית. הבריונים עמדו מול בית המשפחה, וכשראתה זאת הרבנית, היא רצה מהדלת האחורית אל ה'חזון איש' וסיפרה לו על הבריונים שמקיפים את ביתה. ה'חזון איש' תיכף הופיע במקום, הוא התקרב למולם, הביט בהם מבט חריף ונוקב, ופחדו נפל עליהם...

"בית צדיקים יעמוד... על בית החסד של הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל ורעייתו הצדקנית ע"ה

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם" (שמות כ"ה, ח')

מראשית תקופת נישואיהם, כרתו רבי משה ורעייתו הצדקנית ע"ה ברית של אמת עם מידת החסד, ואת חייהם הקדישו לקיום מצוה זו בהידור רב. באישיותם היו הנתונים המתאימים לעשיית חסד בשלמות ובהתמסרות. רבו-מספור מעשי החסד שעשו בצוותא או ביחידות, זה בהשראתה של זו. הצדקה, החסד והרגישות לזולת, היו היסודות העיקריים אשר עליהם השתיתו את ביתם.

סיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', כי כאשר מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', חלף פעם לצד ביתם של משפחת טורק, החווה בידו לכיוון הבית ואמר למלווהו: "על הבית הזה ניתן לומר 'בית צדיקים יעמוד'!"... ולא בכדי, ביתם היה בית שכולו צדקה, כולו חסד, כולו נתינה והטבה במאור-פנים ונפש חפצה. מי יספור וימנה את מעשי צדקתם וחסדם עם הבריות, בגופם, בנפשם ובממונם.

לרבי משה ורעייתו הצדקנית היה לב מלכים עד אין גבול וחקר. לא תפס אצלם המושג של 'אני', והזולת קבע מקום עמוק בלבם.

סיפר השכן רבי י.פ. שליט"א, כי באחד הימים דפק רבי משה בדלת ביתו וראה שילדי המשפחה שוכבים על מזרונים הפרושים על הארץ. לשאלתו מה זאת, השיבו כי ביתם צר מלהכילם ואין להם היכן לישון. מישהו אחר היה ממלמל 'נו, ה' יעזור' או לכל היותר היה מתפלל בעדנו, אבל רבי משה שהיה איש חסד בכל מהותו ניסה לעזור כאן ועכשיו. "ראה" ניסה רבי משה לסייע, "יש כאן דירה סמוכה ריקה של משפחת שטרסר מאמריקה". "אמנם כן", השיב השכן, "אבל בעל הדירה באמריקה ואינו מסכים למכור את הדירה. ובכלל מאין לי הכסף לרכוש דירה שכזו?". רבי משה שמע, וכעבור מספר שעות היתה בידו תשובה חיובית מהבעלים שמסכים למכור את דירתו. כיצד השיג את ההסכמה, השכן איננו יודע עד היום, רק ראה אותו מתקשר לבעל הדירה האמריקאי ומשוחח איתו באידיש, והשפיע עליו שימכור את דירתו בשלושים וחמשה אלף דולר. ה'רוכש' אמר 'מאיפה לי סכום כזה'... רבי משה רץ לגאון

רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל שהלווה סכום כסף, וכן לגמח"ם נוספים, חתם כמובן ערבובות - וביום אחד כל הכסף נאסף. השכן עדיין מהסס, שכן לא ידע מהיכן יהיה לו להחזיר, אך רבי משה אמר לו 'נקבץ לאט לאט'... כעבור יומיים בלבד עברה הדירה המרווחת לרשות השכן. רבי משה סייע בידו כמובן להשיג כסף. נהג בו כמו באחד מילדיו.

ועובדה נוספת: נודע לרבי משה ששידוך של בנו או בתו של אחד מגדולי הדור מתעכב בגלל ענייני ממון. הסכום החסר היה בסך עשרת אלפים דולר. מיד שלח את בנו לבקש שיגמרו את השידוך, היות והוא לוקח על עצמו את הסכום. כששאלו אותו בני ביתו מה ראה על ככה, הלא הוא עצמו בעל חוב ולא סיים עם החובות האישיים שלו, השיב: "כל כך הרבה אנחנו מטריחים את גדולי הדור בשאלות, בבקשת עצות, האם לא ראוי שנסייע להם כאשר הם דחוקים בפרנסה?"...

אחר חודש שאלו בנו - איך הסתדר עם הסכום הגדול שהוציא? ורבי משה השיב: "החזרתי לעצמי את הסכום, ואפילו כבר עקפתי אותו". מה קרה? מספר ימים לאחר שהוציא מכיסו את הכסף דפק בביתו הנגיד המפורסם רבי משה רייכמן ז"ל מקנדה ואמר לו: "שמעתי

שאתה מסייע רבות להכנסת כלה, אני חפץ לסייע לך", ורשם צ'ק על סך נכבד מאוד. לא היה לו קשר מוקדם עם הרב רייכמן, ובודאי שלא פנה אליו או שלח שליחים לבקש את עזרתו, וכמו מלאך מן השמים הגיע מעצמו לסייע ולעזור.

"אתה רואה" אמר רבי משה לבנו בטון בוטח, "אין מצב שיהודי עושה את מה שהקדוש ברוך הוא רוצה, ומפסיד".

מגדלים נערים ונערות בביתם

בביתם גדלו נערים ונערות שלא היה להם מקום. כל אלה מצאו פינה חמה בבית המיוחד הזה. לא אחת היו ילדיהם שלהם נמים בחדר האמבטיה, המקום היחיד שנותר פנוי. בחמלת הלב על כל דל ועשוק פתחו לרווחה את דלתות ביתם וחדרי לבבם.

רבי משה והרבנית דאגו לכל צרכיהם, כולל להשיאם בשידוכים הגונים. כל אותן נערות שגדלו אצלם, נשואות היום לתלמידי-חכמים גדולים ומרביצי תורה והוראה חשובים.

כה מתארת זאת בשפתה הבת, הגב' ש. **ויטריאול תחי'**, בשיחה עם כתב-עת בו ניסתה לתאר את הבית הגדול של הוריה: "אני זוכרת את עצמי מתארגנת, נרגשת כולי, לחתונה. במטבח עמלה אמי, הרבנית טורק ע"ה, על ההכנות האחרונות. את כל הסעודה החגיגית היא הכינה בעשר אצבעותיה, כולל הכשרת העופות ושטיפת כל הכלים אחרי החתונה, שכן אז לא היו בנמצא כלים חד-פעמיים.

"במבט לאחור, איני זוכרת מי בדיוק התחנתה באותו יום, אני רק יודעת שהיתה זו אחותי הגדולה... נשמע משונה, נכון?... אך בילדותי, זו היתה מציאות החיים בביתנו. למרות שהייתי בת בכורה היו 'אחיות גדולות' לרוב, בנות מ'בית שרה שנירר' שראו באמי אמא לכל דבר. גם אבי מורי זצ"ל, היה כאביהם. בבוא העת הוא דאג לשדך אותן. הוא תמיד כינה עצמו 'שדכן הפוך', שלא נוטל כסף אלא נותן כסף; מתחייב כמחותן משני הצדדים! אמא ע"ה היתה מלווה אותן לחופה וממשיכה ללוות אותן בחיים ומשמשת כסבתא אוהבת לילדיהן".

ה'חזון איש' הגיע להגן מפני הבריונים

הסיפור המיוחד הוא של בת-ישראל שגדלה בבית משפחת טורק ול'חזון איש' היתה מעורבות פעילה בעניינה, הוא סיפורה של בת ישראל מצווינת שבאה ממשפחה חילונית בעלת רקע פשרני, ורוח טהרה שנזרקה בה הביאה אותה לפנות ללימודים במוסד חרדי בניגוד לרצון הוריה ובני משפחתה.

בתחילה היא למדה בבית החינוך 'אוהל חוה' בירושלים, שנוהל על פי הכוונתו והדרכתו הצמודה של מרן הגאון רבי **יצחק זאב הלוי סולוביצ'יק מבריסק** זצ"ל, על ידי שתי נשים צדקניות; האחת היא הרבנית מרת **שושנה אידלמן** ע"ה, אשת-חבר לגאון רבי **שרגא אידלמן** זצ"ל, ר"מ ב'שיבת עץ חיים', ואחות הגאון רבי **שמואל גריינימן** זצ"ל. השניה היא הרבנית מרת **שרה רוטברג** ע"ה, אשת-חבר לגאון רבי **זלמן רוטברג** זצ"ל, ראש 'שיבת בית מאיר' ובתו של הגה"צ רבי **מאיר קרליץ** זצ"ל. בבית חינוך זה שימשה כמדריכה גם

גיסתם של הרב והרבנית טורק - הרבנית מרת **יהודית שלינגר** ע"ה, אשת-חבר לרבי **אליקים שלינגר** שליט"א, ראש 'שיבת הרמה' בלונדון, ובתו של העסקן האגודאי הנודע רבי **משה בלוי** זצ"ל. אותה נערה נתקלה איפוא בהתנגדותו הנחרצת של אביה לדרכה החדשה, ובכל עת שבאה לבקר בביתה היה נועל אותה כדי שלא תשוב למוסד, אך היא היתה נמלטת משם בכל פעם בצורה אחרת. כשבאו מים עד נפש והמצב הפך לבלתי-נסבל היא החליטה לנתק קשר עם הוריה ובני משפחתה, ולעבור ללמוד במוסד דומה בעיר אחרת כדי שלא ידעו היכן היא.

המדריכה הרבנית שלינגר ע"ה הציעה לה שתעבור למוסד 'בית שרה שנירר' בגבעת רוקח בבני-ברק, שהתנהלה על ידי הרבנית מרת מרים קנייבסקי ע"ה, אשת-חבר למרן ה'סטייפלער' זצ"ל, ואחותה הרבנית צביה גריינימן ע"ה, ושבלילות תלון בבית גיסתה משפחת טורק ברחוב ברטנורא. הם דיברו עם ה'חזון איש' אודות המקרה של הנערה הזאת, והוא קרא לרבי משה וביקש ממנו שיאמץ אותה כבת. מיני-אז היא היתה לנה מידי לילה בביתם.

כעבור תקופה נודע לאביה כי היא שוהה אצל משפחת טורק, והגיע יחד עם כמה בריונים להלך-אימים על רבי משה והרבנית על שכביכול חטפו אותה.

הבריונים עמדו מול בית המשפחה, וכשראתה זאת הרבנית היא רצה מהדלת האחורית אל ה'חזון איש' וסיפרה לו על הבריונים שמקיפים את ביתה. ה'חזון איש' תיכף הופיע במקום ביום חמסין לוחט מלווה באחינו הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל ומקורבו הגה"ח רבי דוד פרנקל זצ"ל. הוא התקרב למולם, הביט בהם מבט חריף ונוקב, ופחדו נפל עליהם. מיד הם עזבו את המקום וברחו... נתקיים בו מאמר הכתוב: "וראו... כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך".

אך גם לאחר שברחו עדיין נשאר ה'חזון איש' במקום ולא עזב, והתיישב על ספסל סמוך לכיכר ברטנורא. כעבור זמן מה כשרבי משה הציץ מהחלון נבהל לראות את ה'חזון איש' יושב על הספסל ממול לביתו, ומיהר לצאת אליו החוצה. הוא שאלו ביראת-הכבוד: "מה מעשיו של הרבי כאן?", מאחר שלא ידע כי רעייתו קראה לו קודם, וה'חזון איש' השיב: "שמעתי שרוצים להזיק לכם ולכן באתי".

מאוחר יותר נודע כי הרשויות החליטו לשלוח אנשים לחקור את ה'חזון איש'. אמרו זאת ל'חזון איש' שהגיב: "כשיבואו תודיעו לי". באחד הימים הם הופיעו, וה'חזון איש' אמר לבני הבית לסלקם, אך הם אמרו שאין הם יודעים כיצד מסלקים. מיד יצא ה'חזון איש' החוצה עם המקל בידו ונענע אנה-ואנה בתנועות של הברחה, ומיד הם נרתעו וברחו. כן העיד גיסו של רבי משה, רבי אליקים שלינגר שליט"א אשר היה נוכח בבית ה'חזון איש' באותה שעה.

לאחר זמן קיבל רבי משה הזמנה לחקירה. הוא שאל את ה'חזון איש' אם להתייצב במועד שהוזמן? וה'חזון איש' השיבו: "כן, אבל תיזהר לענות רק על מה ששואלים בלבד מבלי להוסיף מילה אחת רק תענה כן, לא". בחקירה ראו שאין הוא משתף פעולה, אלא רק השיב בקצרה: "כן! לא!". ובסוף שאלוהו: "איך הגיעה אותה

3 ימים אחרונים

למבצע הגדול

תרום 20 ש"ח
 למשך 9 חודשים
 סך כל התרומה

זמקב

• סט 'לקרא'
 5 כרכים, המבד
 'דרשו', בהדפס

(שווי המתנה בחנויות)

תרום 23 ש"ח לחודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 276 ש"ח

זמקבלים

• סט 'משנה ברורה'
 6 כרכים, כריכה קשה

• ספר המפתח
 על המשנ"ב

(שווי המתנה בחנויות 488 ש"ח)

תרום 22 ש"ח לחודש
 למשך 11 חודשים
 סך כל התרומה 242 ש"ח

זמקבלים

• סט 'משנה ברורה'
 6 כרכים, כריכה קשה

(שווי המתנה בחנויות 425 ש"ח)

המבצע לזמן מוגבל, להשתתפות < בנ

Dirshu
 דרשו די' ועוזו
 קרן עולמית לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

ללא הגרלות וללא כוכביות

תורמים לארגון 'אחינו' - זרוע
 החיזוק של 'דרשו' ומקבלים
 מתנות ענק של ספרים
 מארגון 'דרשו'

תרום 33 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 528 ש"ח

ומקבלים

- סט 'משנה ברורה' 6 כרכים, כריכה קשה
- סט 'לקראת שבת' 5 כרכים, המבחר של עלוני 'דרשו', בהדפסה מחודשת
- חמשה חומשי תורה
- ספר המפתח על משנ"ב
 (שווי המתנה בחנויות 863 ש"ח)

תרום 22 ש"ח לחודש
 למשך 11 חודשים
 סך כל התרומה 242 ש"ח

ומקבלים

- סט 'משנה ברורה' 38 כרכים, כריכה רכה, כיס
- סט 'חפץ חיים' 4 כרכים, כריכה רכה, כיס
 (שווי המתנה בחנויות 338 ש"ח)

תרום 180 ש"ח לחודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 2160 ש"ח

ומקבלים

- סט 'משנה ברורה' 38 כרכים, כריכה רכה, כיס
- סט 'חפץ חיים' 4 כרכים, כריכה רכה, כיס
 (שווי המתנה בחנויות 338 ש"ח)

כל עמדות נדרים פלוס < טופס 'דרשו'

הודיע הרב פרדו שהוא אינו מגיע, ואת סעודת השבת עשה בדירה החשוכה ששכר בברזיל, ואכל שם את המצות שהכין מבעוד מועד, ואיזשהו דג קטן העונה לשם 'סרדין'. בצורה זו עברו עליו כל הסעודות. במוצאי שבת מגיע הגביר שוב, אבל הרב פרדו מחזיר לו שוב ואומר, שהתורה אוסרת עלינו לקחת תרומה מאדם שמחלל שבת בפרהסיא

מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על תרומות ומסירות נפש לשמירת השבת כהלכתה

אלוקיו, ולכן אני רוצה לתת לך תרומה גדולה לסמינר שהקמתי בבני ברק.

אבל הרב פרדו מחזיר לו שוב ואומר, שהתורה אוסרת עלינו לקחת תרומה מאדם שמחלל שבת בפרהסיא, וכך מובא בשו"ע (קנ"ד, ס"ק מ"ח); וממילא לא אקח ממך אגורה אחת.

השי"ת שומר את הזכויות בספר מיוחד גדולי בני ברק אמרו אז, שאם מחפשים את סיבת ההצלחה של סמינר 'אור החיים', בגידולן של אלפי בנות צנועות וחסודות, יש לראות זאת באותה שבת חשוכה שעברה על המייסד בברזיל. מכל מצוה, ועל אחת כמה וכמה ממצוה כה גדולה וחשובה כמו שמירת השבת, מתפתחים חידקים רוחניים, המביאים בכנפיהם הצלחה ושגשוג, והיא-היא עילת הצלחה של הסמינר המפורסם. ולפי דרכנו למדנו, שאם שומרים על השבת מכל משמר, ומשתדלים למנוע את עצמנו מכל פעילות אסורה, השי"ת שומר את הזכויות הללו בספר מיוחד, ומזכה את שומר-השבת שהוא בהצלחה-רבתי.

לא הסכמנו לקבל את התרומה עבור הכולל

החיד"א ב'נחל קדומים' רומז שהמילה 'ושִׁבְתָּ' היא אותיות 'שבת', ללמדנו כי לא יתכן לחזור בתשובה ראויה ושלימה, בלי להזדרז

הבה ונאזין לסיפור מרתק אודות מי שהעביר את שִׁבְתּוֹ בלא-כלום, בחדרים חשוכים, ובשל כך זכה לדברים גדולים עד מאוד.

הסיפור מופיע בספר 'ומשה היה רועה', המתאר את קורות-חייו של רבי משה פרדו זצ"ל, מייסד סמינר 'אור החיים' בבני ברק, שזכה לגדל דורות של בנות צנועות ויִרְאוֹת, שבנו לאחר-מכן בתים לתורה וליהדות.

הרב פרדו נסע פעם לברזיל על מנת לאסוף כספים עבור ממלכת-החינוך שלו בבני ברק. בליל שבת הוא מתפלל באחד מבתי הכנסיות, והרב המקומי מציג את האורח הנכבד בפני המתפללים, ואת מטרת בואו.

אחד הגבירים הגדולים שהיה בבית הכנסת הודיע שברצונו לארח את הרב פרדו במעונו. מייסד הסמינר הסכים, אך לקראת סוף התפילה התפלא לראות שהגביר ההוא נעלם לרגע מבית הכנסת.

הרב פרדו יוצא לרחוב, ומבחין לתדהמתו שהגביר הגיע לפתח בית הכנסת ב...רכב מפואר ומהודר, כיאה לגביר גדול שכמותו, ו...מזמין את האורח להיכנס עימו לרכב, ולנסוע לביתו.

'יצאת מדעתך?' - שאל הרב פרדו את הגביר, כשהוא נתון כולו בזעזוע. 'מה אתה רוצה, שאחלל שבת יחד איתך?!'

והגביר משיב: 'כבוד הרב, הנהג היושב ליד ההגה הוא גוי... ואם כן - מה הבעיה???' הרב פרדו הבין לאיזה טיפוס נקלע, ואמר לו חד-משמעית שהוא אינו מתכונן לעלות לרכב, ולחלל שבת!

'ראיתי שהנך אדם אמיתי'

הגביר ניסה שוב ושוב לדבר על ליבו של הרב פרדו, ואמר לו ש'הרי אשתי הכינה את האוכל, והכל ערוך ומוכן לכבודו, ולא מגיע לה שאאכזב אותה'. הרב פרדו אמר שהוא מוכן להגיע בתנאי אחד, והוא, ששניהם ילכו ברגל עד לביתו של הגביר. אבל לאדם ההוא לא היתה כנראה זכות לחזור בתשובה, והוא הודיע שכיון שהדרך ארוכה הוא לא ילך רגלי...

בשמעו זאת, הודיע הרב פרדו שהוא אינו מגיע, ואת סעודת השבת עשה בדירה החשוכה ששכר בברזיל, ואכל שם את המצות שהכין מבעוד מועד, ואיזשהו דג קטן העונה לשם 'סרדין'. בצורה זו עברו עליו כל הסעודות.

במוצאי שבת מגיע הגביר שוב, ופונה אל הרב פרדו ואומר: 'ראיתי שהינך אדם אמיתי, ויהודי מאמין, העומד בנחרצות על דעתו ודעת-

"אחרי שהסתיימה השיחה, עבר הקהל ללחוץ את ידו של הרב האורח. כשהגיע תורי הוא לחץ את ידי בחמימות, הסתכל אל תוך עיני ושאל אותי שאלה נוקבת: 'אתה תזכור את מה שאמרתי עכשיו, או שגם אתה תשכח את דברי?'..."

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' עם השאלה הנוקבת: האם גם אנחנו מסוגלים לענות בכנות ומכל הלב "נעשה ונשמע"?

את התורה. הוא מסוגל ללמוד בכל רגע בלי הפסקה במשך כל שנות חייו. לגבי כל השאר, אני לא בטוח..."

מה תהיה התשובה שלנו? האם גם אנחנו מסוגלים להצהיר "נעשה", אחרי שאנחנו כבר זכינו ל'נשמע' ואנחנו כבר יודעים כמה ה'נעשה' ועד כמה הוא קשה לביצוע?

'לב יודע מרת נפשו', כל אחד ואחד מאתנו יודע מה תהיה התשובה שלו, אני איני קובע מה תשובתו של כל אחד, אבל כל מי שחושב שאולי הוא לא מסוגל לעמוד בזה ולכן התשובה שלו תהיה שלילית, צריך לשאול את עצמו, איך הוא יכול להתהדר בזה שאבותינו עמדו שם למרגלות ההר הבווער באש ואמרו 'נעשה ונשמע'? אם מעשה אבות אינו סימן לבנים חלילה, מה להם לבנים ולהתהדרות בנוצות לא להם? ועכשיו נענה את תשובתו של מרנא החתם סופר על השאלה הנ"ל: הקב"ה אומר למשה רבינו "אתה תדבר אל כל חכמי לב", קח אותם אחד ואחד ומה תגיד לכל אחד מהם? 'אשר מלאותיו', תדבר אליו בלשון יחיד. אתה! כן, אתה!!! הקב"ה מלך כל העולמים, אדון כל הנשמות הנותן חכמה לחכמים, אשר בידו רוח חי ובשר כל איש, הוא בכבודו ובעצמו מילא אותך, אותך! ברוח חכמה! אתה שומע? הקב"ה נתן לך את הכח, אתה תרקום רקמה, תרדד טסים של זהב לציפוי, תתיך נחושת ליצירת ווים וקרסים, אתה תבשל סממנים כדי לצבוע את הצמר בארגמן ובתכלת, ואתה! עם הפעולות האלו שלך,

רבותינו זכרונם לברכה אומרים במדרש ש"כיון שהקדימו ישראל 'נעשה' ל'נשמע', אמר הקב"ה למשה "דבר אל בני ישראל, ויקחו לי תרומה".

למעשה פרשת תרומה היא רק ההתחלה, ההמשך הוא בפרשיות הבאות, תצווה, כי תשא, ויקהל ופקודי. למעשה כל הפרשות הללו הן חטיבה אחת שלמה של עשיית המשכן וכליו, על כל המסתעף מכך.

וכל האמור מגיע ממה? מזה שהקדימו ישראל 'נעשה' ל'נשמע', ולכן אמר הקב"ה שהגיע הזמן להקים את המשכן.

אבל ברשותכם נדלג לרגע אל הפרשה הבאה. יש שם פסוק שהמבנה שלו מאוד מעניין: "ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מילאתיו רוח חכמה". לכאורה הפסוק הזה לא שומר על סגנון אחיד. תחילה הוא מדבר על 'חכמי לב' בלשון רבים, ותוך כדי דיבור הוא עובר ל'אשר מלאותיו', בלשון יחיד. מה ההסבר של השינוי הזה?

רבינו החתם סופר משיב על השאלה הזאת תשובה שהיא צריכה להיות היסוד של כל יהודי באשר הוא.

אבל לפני שנענה את תשובתו של החתם סופר, אני רוצה לשאול עוד שאלה אחת אחרונה להפעם: אנחנו הרי מתהדרים במשך אלפי שנים בכך שאבותינו שעמדו למרגלות הר סיני השיבו בלי היסוס 'נעשה ונשמע'. יש לנו מורשת, יש לנו מסורת של קבלת ציווי השם יתברך בלי שאלות ובלי היסוסים. נפלא מאוד. אנחנו עם גיבורי כח! 'עושי דברו' מגיע אצלנו לפני 'לשמע בקול דברו'. אין כמונו בכל העמים.

אבל בואו נשאל את עצמנו, עם יד על הלב... אם בורא עולם היה בא אלי עכשיו, כשאני יודע מה זה אומר לקבל את התורה. אני יודע את כל האיסורים והחיובים והעונשים שיש על מי שעובר על דברי התורה חלילה, אני יודע שיש ציווי של 'והגית בו יומם ולילה' וכל רגע של בטלה מביא אתו עוון של ביטול תורה רחמנא ליצלקן, אם עכשיו יבוא אלי הקב"ה וישאל אותי, "נו... מה אתה אומר, התחפוף בתורתי אם לאו?".

מה תהיה התשובה של כל אחד ואחד מאתנו?

כשמרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל היה בחיי חיותו, היתה לי תשובה מוכנה על לשונו. "ברח' רשב"ם 23 תוכלו למצוא יהודי שמוכן לקבל

אתה תביא להשראת השכינה בתוך כלל ישראל. מהפעולות האלו שאתה תעשה עם החכמה שהקב"ה מילא אותך, יבנה המשכן, והשכינה הקדושה תשרה בתוכו!
אל תגיד 'איני יכול', אל תגיד 'כבד ממני המשא הזה', אל תחשוב אפילו לא לרגע קט 'כיצד יוכלו המעשים של איש פשוט וקטן כמוני לייצר משכן לבורא העולם...' לא ולא! אשר מילאתיו רוח חכמה, כל אחד ואחד בפני עצמו קיבל את הכח השמימי הנדרש לו כדי למלא את הייעוד שנקבע לו.

מוסיף רבינו החתם סופר ואומר, שהציווי הזה למשה רבינו לא הסתיים שם, במלאכת המשכן. זה ציווי נצחי ותמידי שפונה לכל 'משה' ו'משה' לאורך כל הדורות. כל רב, כל מנהיג עדה, כל ראש משפחה, כל הורה לילדים יש בו חלק של 'משה' שהוא צריך להדריך ולחנך את בניו, את משפחתו, את עדתו וקהילתו, והוא צריך לומר לכל אחד ואחד מהמושפעים על ידו בלשון יחיד, אתה מסוגל! אתה יכול! אתה נועדת לכך והקב"ה נתן לך את כל הכלים המתאימים כדי למלא את הייעוד שלך.

"אשר נתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו", הקב"ה נטע בכל יהודי ויהודי את חיי העולם, את הפוטנציאל העצום להיות שר התורה בעצמו, את הכלים והיכולת לעשות את רצון ה' על הצד הטוב ביותר. "לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא".

למרן הסבא מסלבודקא היתה דרך מאוד מעניינת בחינוך. מרן הרב שך זצ"ל היה מייחס לו על כל בניין עולם התורה בדורות האחרונים, בכח החינוך העוצמתי והשורשי שלו. מרן הרב שטיינמן היה אומר ש"כל הג'וליקס למדו בסלבודקא", כלומר כל ה'בעייתיים', אלו שנסחפו מעט אחרי רוחות זרות והלכו להציץ ולרעות בשדות זרים. ולמרות זאת, הסבא מסלבודקא בכישרון העצום שלו בחינוך, העמיד אותם על הרגליים הרוחניות והפך אותם לגדולי עולם. רוב ראשי הישיבות היו תלמידיו או תלמידי תלמידיו וכך המצב גם היום. איך הצליח הסבא מסלבודקא לעשות את הלא יאומן? איך הוא הצליח לבוא ולהפוך את לבבם של בחורים שכבר התחילו לנטות ימין או שמאל, והוא בחכמתו העצומה החזיר אותם לדרך הישר. איך הוא עשה זאת?

התשובה היא, שהוא נתן בהם אימון! הוא היה אומר לכל אחד ואחד בלשון יחיד - אתה מסוגל. אתה יכול. יש לך את הכח! הפוטנציאל להצלחה בתורה טמון בתוכך, עליך רק לגלות אותו ולהביא אותו לידי ביטוי. אני בטוח שתצליח!

דרכו היתה שצריכים לתת לכל תלמיד חיזוקים קטנים באופן שוטף, להחדיר בו את ההבנה שהרב באמת ובתמים מאמין ביכולות שלו. אפשר במילה אחת או שתיים, זה לא חייב לבוא בצורה של שיחת נפש ממושכת ורוויית דמעות הבטחות. רק שתי מילים: אתה יכול! זה מספיק, אם המסר הזה מועבר שוב ושוב לאורך זמן.

היתה לו, לסבא מסלבודקא גם הוכחה שהביא ממעשה שהיה. פעם הוא צעד בשוק של וילנא, וראה שהתחוללה שם מהומה לא קטנה.

התברר שהיתה שם גברת שמכרה שעועית בשוק מימים ימימה. היה לה דוכן עמוס בשעועית, ואנשים היו רגילים לקנות אצלה. ביום מן הימים באה גברת אחרת, ופתחה עסק מתחרה. היא העמידה בסטה ממול, ומכרה גם היא שעועית.

מוכרת השעועית הוותיקה כמובן זעמה על מעשיה של המתחרה החדשה, התחילה להשמיע דיבורים לא נעימים כדרכם של אנשי השוק, ועד מהרה התפתח שם ויכוח מהדהד שנשמע למרחקים.

פתאום שקטו הצעקות. המוכרת הוותיקה החליפה את הטון. היא התחילה לדבר בקול רגוע ונעים. הסבא מסלבודקא שבדיוק עבר שם התפלא מי הצליח להרגיע את המוכרת הזועמת.

התברר לו שפשוט הגיע לקוח שביקש לקנות 250 גרם שעועית. המוכרת נתנה שירות עם כל הלב, עכשיו היא לא כועסת ולא צועקת, עכשיו היא פשוט נותנת שירות.

מה קרה? מה גרם לה לשנות את כל התוכן הפנימי שלה. להפוך ברגע אחד מאשה כעושה ומאיימת למוכרת אדיבה ומנומסת? כמה גרושים, הפרוטות האחדות שהיא עומדת להרוויח ממכירת השעועית, הן אלו ששינו אותה לגמרי, מן הקצה אל הקצה.

אמר הסבא מסלבודקא, מכאן ראייה שעל ידי 'שווה פרוטה', עם מתנה קטנטנה, מחמאה קצרצרה, אפשר לשנות את לבו של תלמיד, ושל כל אדם באשר הוא.

ולכן, תפקידו של כל הורה ומחנך הוא בראש ובראשונה, לשדר לילדים שנותנים בהם אימון, עם מחמאות, עם פרסים קטנים, עם מילים טובות שהמסר העיקרי שעובר ביניהן ושזור בהן כחוט השני זה "אני מאמין בך, אתה יכול, אתה מסוגל, אתה בוודאי תצליח!".

מגיד המישרים האמריקאי הגאון רבי פסח קראהן שליט"א, מביא בספרו שיחה מעניינת מאוד שקיים עם אחד מגדולי המשפיעים בארה"ב הרב בערל ויין. הרב ויין היה מוציא בעבר קלטות עם שיעורים רבים מספור, אלו הופצו בכל רחבי ארה"ב וגם מחוצה לה, בקרב יהודים דוברי אנגלית. הוא כתב מאמרים וספרים, ועסק במשך שנים רבות בהפצת תורה לעם בדרכים רבות ומגוונות.

שואל רבי פסח קראהן את הרב ויין שאלה אחת נוקבת: איך הצלחתם? איך יכול אדם אחד להדפיס ולהקליט ולכתוב ולחדש ולהשפיע כל כך הרבה תוכן על כל כך הרבה אנשים, בלי גבול ובלי מידה?

השיב לו הרב ויין תשובה שכדאי שכולנו נשמע אותה: היה זה בתקופה שאחרי השואה. פליטים יהודיים היו מרוכזים במחנות פליטים, רעבים וסחופים, חסרי מעמד חוקי, הם רצו לעלות לארץ ישראל והבריטים לא נתנו להם, כלאו אותם במחנות מעצר בקפריסין, ובמקומות שונים באפריקה.

באותה העת הגיע הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג לביקור בשיקגו, בה התגורר הרב ויין ואביו כיהן בה כרב במשך עשרות בשנים, כשליח של ועד ההצלה של שארית הפליטה. הוא בא לבקש כסף כדי לממן את פעולות ההצלה של ניצולי השואה האומללים.

"השאלה הזאת מחלחלת בתוכי עד עצם היום הזה. אני יכול לשבת ולהקליט שיעורים במשך 12 שעות, וכשאני מרגיש שנופלת עלי עייפות ואני כבר לא מסוגל עוד, אני רואה בעיני רוחי את עיני הנוקבות של הרב הרצוג מביטות בי ושואלות: 'האם אתה עושה מספיק כדי להחזיר את הילדים הללו לאביהם שבשמים?'..."

שלהם? האם עשית כל מה שאתה יכול?..."

"אני עומד לסיים את דברי", המשיך הרב, "תגיד לי, האם אתה תזכור את מה שאמרתי כאן? או שאתה תשכח את הדרשה הזאת ותמשיך בחיים כאילו לא קרה כלום?"

"אחרי שהסתיימה השיחה", מספר הרב ויין, "עבר הקהל ללחוץ את ידו של הרב האורח. כשהגיע תורי הוא לחץ את ידי בחמימות, הסתכל אל תוך עיני ושאל אותי שאלה נוקבת: 'אתה תזכור את מה שאמרתי עכשיו, או שגם אתה תשכח את דברי?'..."

"השאלה הזאת מחלחלת בתוכי עד עצם היום הזה. אני יכול לשבת ולהקליט שיעורים במשך 12 שעות, וכשאני מרגיש שנופלת עלי עייפות ואני כבר לא מסוגל עוד, אני רואה בעיני רוחי את עיני הנוקבות של הרב הרצוג מביטות בי ושואלות: 'האם אתה עושה מספיק כדי להחזיר את הילדים הללו לאביהם שבשמים?'..."

"העיניים הנוקבות האלו, השאלה המהדהדת הזאת, גורמת לי להמשיך עוד שעה, למסור עוד הרצאה, כי אני לא יכול לשכוח את האמון שהוא נתן בי, שלי באופן אישי יהיה כח לעשות שינוי גדול במיוחד".

וכל מילה נוספת, מיותרת...

הרב הרצוג ראה שבקהל היושב לפניו נמצאים בעיקר אנשים פשוטים שאינם יודעי ספר, והתאים את דבריו אליהם. אבל הוא גם ראה שבקהל יש מעט יודעי ספר ואפילו בני ישיבות בודדים, בהם הרב ברל ויין שהיה אז כבן 12 בלבד, אבל כבנו של הרב היה לו ידע תורני לא מבוטל.

"אני מגיע לכאן אחרי שביקרתי ברומא שבאיטליה, הייתי בוותיקן ונועדתי עם האפיפיור, העומד בראש הכנסייה הקתולית העולמית", סיפר,

"באתי אל האפיפיור עם רשימה של כעשרת אלפים ילדים יהודיים שנמסרו למשפחות נוצריות לפני השואה ובמהלכה, כחלק מהניסיון להציל את חייהם מפני ההשמדה הנאצית.

"רבים מהילדים האלו הועברו למנזרים, וגדלים כיום כנערים נוצריים", אמרתי לאפיפיור. "מדובר בפשע! הנאצים ועוזריהם כולם נוצרים, הם רדפו את היהודים, ואחיהם הנוצרים לקחו את ילדי היהודים והמירו את דתם לנצרות.

"דרשתי מהאפיפיור שיתן הוראה כללית לכל ראשי המנזרים הקתוליים וכל המשפחות השומעות בקולו, לפתוח את הדלתות והשערים, לאפשר לוועד ההצלה להגיע אל הילדים הללו, להזכיר להם את השורשים שלהם ולהחזיר אותם ליהדות!"

"אתם יודעים מה ענה לי האפיפיור?", שאג הרב הרצוג בקול רועד, "הוא השיב בשלילה נחרצת. האפיפיור הסביר לי שבעיניהם הם נוצרים רח"ל, גם אם היה זה בכפייה כשהוא היה ילד קטן. ולכן, הוא לא יכול לאפשר לנו להחזיר את הילדים הללו ליהדות.

"בשלב הזה הוריד הרב הרצוג את ראשו על הסטנדר", מספר הרב בערל ויין, "הוא פרץ בבכי. דממה שררה בבית המדרש, כולם שתקו, רק קול בכיו של הרב הרצוג הדהד ברמה, הוא בכה בכי סוער, ואחרי כמה דקות הרים את ראשו והביט בקהל בעיניים דומעות:

"אני לא יכול להחזיר את הילדים האלו", אמר ובכה שוב, "אני לא יכול לפרוץ לכל המנזרים ולחטוף מהם את הילדים שלנו.

"אבל אנחנו כן יכולים להחזיר אל הקב"ה את הילדים האובדים שלא נמצאים במנזרים! אלו שמסתובבים כאן ובשיקו ובכל מקום אחר, ואין מי שילמד אותם לומר קריאת שמע, אין מי שילמד אותם קצת הלכות שבת וכשרות. אותם אנחנו כן יכולים להחזיר!"

"בשלב זה הוא הפך למעשי, הוא הביט בקהל ושאל בלשון יחיד: 'מה אתה יכול לעשות כדי להציל ילד יהודי ולהחזיר אותו לאביו שבשמים? מה אתה עשית כדי לקרב יהודים ולהציל את הנשמה

האזינו לתוכנית 'הפוח בל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

44

לתרומות עבור 44 יתומים המתחננים עד פורים - קרן מס' 10830

הכסף מתחלק בין כולם בשווה ולפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים
המגבית עבור יתומים ואלו שבבחינת יתומים לפי פסקי הרבנים

ליתומים

נישאים ע? פורים

מרן הגאון האדיר מרא דכולא תלמודא
הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א:

**"כמה שיתנו יותר -
יזכו יותר לישועה
עד הפורים הבעל"ט**

והנותנים 440 ש"ח כנגד 44
היתומים הנישאים בחודש
זה, עד פורים,
יבוטל מה שנחתם בדם
למעלה ויהיה להם אך טוב"

דואר סוכו יומי

בכל תרומה חובה לציין: עבור קרן 10830

1800-39-47-47

מיד הבנתי שאני בצרות. הרי כל העסק פה הוא מנוגד לחוק, השעה 11:00 בלילה כבר עברה, העוצר הלילי שהוטל על אוקראינה מאז תחילת המלחמה כבר בעיצומו, ולא רק שאני נמצא בחוץ, אלא שעוד ארגנתי פה מסיבה קולנית ורועשת, בתקווה שהמשטרה לא תשים לב...

גבאי הצדקה ומשמח הלבבות הרה"ח ר' יוחנן בריזל, עם מסר חשוב על מצוות הצדקה, ועל האופן שבו כדאי לפנות לשוטר העומד לתת דו"ח

לייזר רוט

אחד מגבאי הצדקה המפורסמים בירושלים ובסביבתה, הוא ללא ספק מיודענו הרה"ח רבי יוחנן בריזל, שבאחרונה הבאנו כמה וכמה שיחות שקיימנו איתו, ופרסמנו כאן ב'לקראת שבת'. כמובן שלכבוד פרשת תרומה העוסקת בעניין של נתינת צדקה להקמת המשכן, פנינו לשוחח עמו, והוא נענה על אתר עם ווארט אופייני לגבאי צדקה:

"הרעיון הזה שאני רוצה לומר כתוב בכמה וכמה ספרים. איך מתחילה הפרשה שלנו? 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה', וכולם שואלים: הרי היה צריך להיות כתוב 'וייתנו לי תרומה'. 'תשובות רבות יש לשאלה הזאת, אבל הנוגעת לעניין שעליו אני רוצה לדבר היום, היא התשובה שכשיהודי נותן צדקה, הוא לא רק נותן לאחרים אלא גם לוקח לעצמו.

"כי הנתינה היא בעצם לקיחה, ככל שתיתן יותר צדקה, כך הקב"ה ישיפע עליך יותר טובה וברכה, וגם פרנסה ברווח. אתה נותן קצת כסף ומקבל בחזרה מצווה גדולה, נחת, שמחה, הצלחה וגם את הכסף עצמו, אז זה נקרא לתת או לקחת???

"אפשר לדבר רבות על העניין הזה של לזכות יהודים במצוות צדקה, וכבר אמרו חז"ל הקדושים 'גדול המעשה יותר מן העושה', כי מי שגורם לשני לקיים מצווה, בעצם מעניק לו מתנה עצומה, אבל אני הרי לא רוצה להאריך עם ווארטים ועם רעיונות פילוסופיים, אנחנו דוגלים בשיטה ש'לא המדרש עיקר אלא המעשה', ולכן אני אספר סיפור שקרה איתי ממש בתקופה האחרונה, באוקראינה הקפואה.

"בשנים האחרונות התמודדה רעייתי המנוחה ע"ה, מרת בת שבע בת רבי משה חיים ע"ה, עם מחלה קשה לא עליכם ולא עלינו. באותה העת התחלתי להשקיע רבות בפיתוח נושא העלייה לציונו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, בעיירה סאסוב, השוכנת במרחק לא גדול מהעיר לעמברג, הלא היא לבוב שבמערב אוקראינה. ההילולא של הרבי ר' משה לייב היא בד' שבט, ובשנים האחרונות התחלתי לארגן שם גנרטורים, הקמתי אוהל ארעי בכל פעם מחדש, בסמוך לבית החיים בו שוכן האוהל של הרבי ר' משה לייב, הבאתי לשם אוכל, שתיה חמה וקרה, והיינו עושים שם סעודת יארצייט.

"בשנה האחרונה לחייה של רעייתי ע"ה, הבטחתי לעשות גם בשנה הבאה, וכך יצא שהשנה נסעתי לאוקראינה כדי לקיים את ההבטחה שלי.

"כמובן שאוקראינה נמצאת עכשיו במצב מלחמה, וזה לא כל כך פשוט, אבל בכל זאת, יש לי הרבה ידידים ומכרים שם, כי במשך שנים הייתי מאוד פעיל באוקראינה, כך שלא התקשיתי להשיג מה שצריך, במיוחד שהאזור הזה של אוקראינה מרוחק מאוד מהחזית והחיים בו נמשכים כמעט כתקנם, למעט הפגיעה המשמעותית שפגעו הרוסים ברשת החשמל, דבר שמשיפע על התושבים.

"בעיקרון חוקי החירום של אוקראינה קובעים, שהחל מהשעה 11:00 בלילה ועד 5:00 בבוקר אסור לשהות בחוץ, אבל אני חשבת שהרי בית הקברות במקום שומם, מי יראה בכלל שעשינו שם אירוע, מה גם שהם לא כל כך אוכפים את החוק הזה במקומות המרוחקים מהחזית, כך שלא תהיה בעיה גדולה.

"הקמנו שם אוהל גדול, הבאנו גנרטורים לחימום ולתאורה, ומאחר ובשנים הקודמות העירו לי שהגישה לציון חשוכה, שמתי הפעם פרוז'קטור רב עוצמה שיאיר את שביל הגישה לציון.

"הבאנו מוזיקה, הבאנו כיבוד לציבור הבאים, אוכל מבושל לסעודה, עמדת שתייה חמה וקרה, ויהודים מכל האזור באו להשתתף בהילולא, לצד לא מעט שבאו מפולין להתפלל על הציון ביום ההילולא.

יעצרו אותם למרות שהם פרצו לחנות וגנבו בקבוק וודקה. זאת העבודה שלהם, להקשיח את הלב ולא להיכנע לתחנונים.

אבל כשבא מישהו ומחייך אליהם, מחבק אותם ונותן להם טפיחה על השכם, זה הרבה יותר קשה לעמוד בפניו.

את זה אני אומר גם לגבאי צדקה... לא פעם אני רואה שמגיע חתן לבית כנסת, הוא נעמד על המדרגות של ארון הקודש ומתחיל לילל: "הצילו! אני חתן! אני מסכן! קרה אסון! אני עומד להתחתן! לאבא שלי אין כסף, לא קנו לי בגדים, חסרות לי ההוצאות המינימליות. אוי אוי. תעזרו לי!".

כמובן שעם ישראל רחמנים בני רחמנים, הלב נקרע כשרואים אדם בוכה, מתאמצים ונותנים לו כמה שקלים למרות שזה לא קל לאף אחד, כשהיוקר מאמיר והחיים הולכים ונעשים יותר ויותר יקרים.

אבל אני רוצה לשאול אתכם שאלה: תארו לעצמכם שהחתן הזה נעמד ליד הבימה, נותן שתי דפיקות חזקות, מחייך חיוך רחב ואומר: "היי, יהודים יקרים, תגידו לי מזל טוב. ברוך ה' אני עומד להתחתן, איזה יופי. הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו עזר למצוא את השידוך המתאים עבורי, ואנחנו הולכים להקים בית כשר ונאמן בישראל. האמת שאני ממש רוצה לצאת בריקוד מרוב שמחה אבל לא נעים לי לרקוד לבד...

"בהזדמנות זו גם אספר לכם שלמרות השמחה הגדולה, יש כמה דברים שמעיבים עליה. למשל זה שעדיין אין לנו כסף לשלם את הוצאות החתונה, אני אשמח מאוד אם תעזרו לי כל אחד כפי יכולתו, ושהקב"ה ישלם לכם פי שבעים ושבעה בשמחות אצלכם בקרוב".

תגידו לי... מי יקבל יותר כסף, החתן הבכיר או החתן הרקדן? אני מבטיח לכם שהחתן השני יוכל לקבל כפול, ואף יותר מכפול, מהחתן הראשון. למה? כי השמחה היא מדבקה, היא פותחת את הלב, היא גורמת לאנשים לרצות להשפיע טוב על השני, אם אתה תעשה בבית הכנסת אווירה של שמחה, כולם לא רק שיסכימו לתרום לך, הם ירדפו אחרך כדי לתת לך.

אבל זה צריך לבוא מהלב. אי אפשר לעשות הצגות. אם מישהו מחייך חיוך מאולץ, מסתכלים עליו כמו על מי שנתבלעה חכמתו חלילה. השמחה צריכה לפרוץ מהלב פנימה, רק ככה היא חודרת ללבבות של האנשים שמסביב.

זה נכון, אגב, גם לגבי שוטרים אוקראינים או ישראלים או בכל משטרה אחרת. אם הטפיחה על השכם היא מאולצת, השוטר לא יתרגש ממנה, ההיפך, הוא עוד עלול להחשיב אותה כ'תקיפת שוטר'. היא צריכה לבוא מפנים, זה צריך להיות אמיתי, אחרת זה לא יעבוד...

לקחת ובעיקר לתת

נחזור לעניין של צדקה, ואני רוצה לומר לכם דבר חשוב. מי שנותן צדקה, מרגיש טוב עם זה. לתת צדקה זה משמח את הלב, ומי ששמח נותן עוד צדקה. זה כמו גלגל חוזר.

אני קיבלתי על עצמי דבר מאוד חשוב: כשהתחלתי לעסוק בנושא הזה של איסוף כספי צדקה, למען מטרות צדקה שונות שאני רואה

"והנה פתאום מגיעה ניידת משטרה. שני שוטרים אוקראינים חמורי סבר יורדים, אחד נראה בכיר יותר, אולי קצין. הם שואלים באוקראינית מי כאן בעל הבית, וכולם מצביעים עלי."

"אני מיד הבנתי שאני בצרות. הרי כל העסק פה הוא מנוגד לחוק, השעה 11:00 בלילה כבר עברה, העוצר הלילי שהוטל על אוקראינה מאז תחילת המלחמה כבר בעיצומו, ואני, לא רק שאני נמצא בחוץ, אלא שעוד ארגנתי פה מסיבה קולנית ורועשת, בתקווה שהמשטרה לא תשים לב..."

"אבל לא הייתי צריך לחשוב שנייה מה עלי לעשות. ראיתי שהשוטרים משפשפים את כפות הידיים שלהם, קר להם! אני לא מאשים אותם, מזוג האוויר פה באמת קפוא מאוד."

"אמרתי להם באוקראינית: 'בואו אחים יקרים, כנסו לאוהל, קודם כל תשתו משהו חם, תאכלו קצת טשולנט יהודי מהביל שיחמם אתכם, אחר כך נדבר על עניינים של חוק וסדר, מה אתם אומרים?' "כמובן שהוספתי כמה פעמים את הביטוי 'סלאבה אוקראינה', שעכשיו תופס באוקראינה חזק כביטוי לאחדות העם האוקראיני נגד הכובש הרוסי."

"עוד לפני שהם הספיקו לענות לי, אני כבר כרכתי את ידי סביב צוואריהם ומשכתי אותם אל האוהל המחומם, החבר'ה שם הבינו מיד את המוטל עליהם, הגישו להם מרק חם, צלחת טשולנט, נתנו להם קוגל ואפילו געפילטע פיש, שמשום מה האוקראינים הגויים מאוד מאוד אוהבים לאכול אותו, אני מיד הצעתי להם קפה, תה שוקו, ואפילו קרצתי בעיני ואמרתי שיש גם וודקה, אבל הם בתפקיד, אז אולי ייקחו בקבוק שיהיה להם לאחר שיסיימו את המשמרת..."

"השניים באו קשוחים וחמוצי פנים, אבל הם לא יכלו לעמוד בפני מתקפת החיוכים שלי ושל שאר העוסקים במלאכה, ובתוך זמן קצר הם כבר הפכו לחברים שלנו. אחרי שהם אכלו ושבעו וגם שתו קצת וודקה, הם חייכו חיוך רחב ועמדו לצאת ולחזור לעבודתם..."

"הבכיר מביניהם רק אמר לי, שהוא מבקש שאכבה את הפרוז'קטור הגדול שמאיר את שביל הגישה החיצוני: 'רואים את זה למרחקים גדולים, לא כדאי להוציא לאנשים את העיניים, אנחנו עכשיו בזמן חירום...' "

"ואז הוא הוסיף לי עוד משפט אחד: 'אתה יודע למה אני מאשר לך את זה? כי אני יהודי! ראיתי איזו הכנסת אורחים עשיתם לי, איזה יופי נתתם לי לאכול בלי שאתם מכירים ויודעים מי אני, וזה ריגש אותי, ואני גם יודע ש'הרבי משה לייב' היה צדיק גדול, שהזכות שלו תגן עלי ועל כל אוקראינה...' "

"קרה אסון, התארסתי"

עכשיו אני רוצה לשאול אתכם שאלה: מה היה קורה אם במקום לחייך ולשמוח ולחבק, היינו עובדים בשיטה אחרת. אם היינו מתחילים להתחנן בפני השוטר שירחם עלינו, ויאפשר לנו להמשיך את הסעודה החגיגית, מה הסיכוי שהוא היה מסכים?

לדעתי הסיכוי היה נמוך מאוד. למה? כי שוטרים רגילים לשמוע אנשים מתחננים אליהם שיוותרו להם על הקנס או הדו"ח, ושלא

השדכן כל כך כעס על הטיפשות שלי, שאני לא מבין ב'ביזנס' ולא יודע לעשות עסקים, שהוא פשוט טרק את הטלפון בזעם, ומאז לא שמעתי ממנו שוב...

סיפור אישי ששמעתי מפיו של יהודי אמריקאי, הרב שלום מנחם וויינשטאק, סמוך ונראה לציונו הקדוש של הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב, בעיירה לעלוב שבפולין

יעקב א. לוסטיגמן

"מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ" (שמות כ"ה, ב')

את הרב שלום מנחם וויינשטאק מארה"ב, פגשתי בעיירה לעלוב שבפולין הקפואה. היה זה בליל יומא דהילולא של הרה"ק רבי דוד מלעלוב, אבי שושלת לעלוב המעטירה.

משפחת וויינשטאק מיוחסת לאדמו"רי בית לעלוב, מהרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זיע"א, ולמעלה בקודש, ובהתאם לכך הגיע הרב מנחם שלום הי"ו מבורו פארק שבניו יורק, לפקוד את הציון ביום ההילולא, כאחד מנכדיו הרבים של בעל ההילולא.

את הסיפור הבא שמעתי מפיו, ואני מביא אותו בפני הציבור במלואו, בגלל המסר החשוב שהוא טומן בחובו:

באתי לכאן עכשיו, כדי להודות לבורא עולם על החסד הגדול שעשה עמי, לאחר שהתפללתי לפני שלוש שנים כאן על הציון הקדוש, ובתוך זמן קצר נענתה תפילתי במלואה ב"ה, וכך היה המעשה.

בחסדי שמים זכיתי שבני היחיד, שנולד לי אחרי שתי אחיות הגדולות יותר לאוי"ט, הרווה אותי הרבה נחת, ממעללי יתנכר נער, הוא תמיד שאף להשיגים בתורה, בעבודה וביראת שמים, וב"ה זכה בכישרונות ברוכים וצעד בדרך הזאת בבטחה.

בישיבה לצעירים הוא בלט בכישרונו, וכשהתבגר מעט ועלה לישיבה גדולה, החלטנו לשלוח אותו ללימודים בארץ הקודש, וגם שם, בישיבה שבירושלים, עשה חיל בלימודו בלי עין הרע.

אצלנו באמריקה מקובל שבחורים מהסוג הזה, בחורים טובים עם כישרונות ברוכים, נחשבים ל"סחורה חמה" בשוק השידוכים, ובהתאם לכך יש יהודים בעלי ממון שנותנים בהם את עיניהם ושולחים שליחים להציע שידוכים.

אבל באמריקה כמו באמריקה, הכסף תמיד מדבר, ולכן כשמגיעה הצעה כזאת, מקובל לנהל מעין 'מו"מ מסחרי'. לכל בחור יש 'תג מחיר', כמה הוא 'שווה'. אחד שווה דירה, האחר שווה חצי דירה, יש בחורים ששווים דירה ובנוסף רכב, וגם 'קעסט' למשך חמש או עשר שנים.

בדיוק כשהבן שלי עמד לנסוע לארץ הקודש כדי ללמוד בישיבה, קיבלתי טלפון משדכן נמרץ. הוא התקשר ואמר לי שיש לו הצעת שידוך מאוד מאוד מיוחדת להציע לי, אבל קודם כל הוא רוצה לשמוע מה הוא 'תג המחיר' שאני שם על הבן שלי. כמה כסף הוא שווה.

אמרתי לו: "דידי היקר, הבן שלי לא עומד למכירה ואין לו שום מחיר. קודם כל כי אנחנו לא מוכרים ילדים בכסף, ודבר שני הוא בכלל עוד לא בגיל השידוכים, הוא עומד עכשיו לנסוע לתקופת לימוד בארץ הקודש בכלל..."

אמר לי השדכן כשנימה של תרעומת בקולו: "מה זאת אומרת הבן שלך לא בגיל? כשאתה תשמע מי המדוברת וכמה כסף יש לאבא שלה, אתה כבר תראה שהבן שלך כן בשידוכים..."

השבתי לו: "דידי היקר והלא מוכר, אני מאוד מבקש שלא תגיד לי מי הוא אותו עשיר, כי אני לא רוצה שתהיה הרגשה כאילו דחיתי את ההצעה בגלל הזהות שלו או בגלל שהוא לא מספיק עשיר עבורי חלילה וחס. הבן שלי אינו בשידוכים, כי הוא עוד לא הגיע לגיל שלדעתנו נכון יהיה עבורו להתארס ולהתחתן, וזה בכלל לא משנה מה אתה רוצה להציע לי!"

השדכן כל כך כעס על הטיפשות שלי, שאני לא מבין ב'ביזנס' ולא יודע לעשות עסקים, שהוא פשוט טרק את הטלפון בזעם, ומאז לא שמעתי ממנו שוב.

הסיפור הזה נתן לי טלטלה מאוד חזקה. הבנתי שאני עומד להיכנס לתקופה לא פשוטה, יש לי בן, בלי עין הרע, בחור מאוד מיוחד. הולכים לנסות לפתות אותי עם כל מיני הצעות כרוכות בהרבה מאוד כסף. ההצעות האלו ממש לא מדברות אלי, אבל מי אומר שאשאר ככה חזק גם אחרי שתבוא ההצעה השניה והשלישית? לכן ישבתי עם נוות ביתי החשובה, ודיברנו על העניין הזה. קיבלנו

קפצתי ממקומי בשמחה... "רגע רגע, מה אמרת? אבא של המדוברת מגיד שיעור בישיבה?", השדכן משיב בחיוב, "כן... אני לא זוכר את שם הישיבה, אני אבדוק ואשיב לך תשובה..."

"הם חושבים אחרת"...

מה התברר? בן דודו של אבי המדוברת, למד עם הבן שלי בישיבה. הוא ראה את בני וחשב שהוא מתאים לבת של בן הדוד שלו. במשך כמה חודשים הוא עקב אחרי הבן שלי, איך הוא לומד, אין הוא מתפלל, איך הוא אוכל, איך הוא מתנהג עם החברים שישנים אתו בדירה.

אחרי כל המעקבים והבירורים, הוא התקשר לבן הדוד שלו בלייקווד, ואמר לו: "יש לי בשבילך בחור מושלם עבור הבת שלך". מאחר והם בני דודים ומכירים היטב, הוא סמך עליו והתחיל לבדוק את העניין ברצינות, התקשר למגידי שיעורים לראשי הישיבה, בדק לאורך ולרוחב, כשאנחנו בכלל לא יודעים שיש כאן מישהו שעושה עבודת חריש רצינית בחיפוש אחר מידע אודות בני.

אחרי שהוא כבר היה מעוניין מאוד מאוד בשידוך הזה, הוא פנה לשדכן בלייקווד וביקש ממנו להציע את השידוך לצד השני.

השדכן דיבר איתי, אני רשמתי את הפרטים הראשוניים, ביקשתי ממנו שישלח לי את ה'רזומה', כלומר המידע המלא אודות המדוברת ומשפחתה, ובזה הסתיימה השיחה.

השדכן חזר לדבר עם הצד השני ועדכן אותם שהוא עשה את שליחותו והציע את ההצעה.

אבי המדוברת שאל את השדכן את השאלה שכולם שואלים באמריקה... "מה התג מחיר שלהם לבחור? כמה כסף הם מבקשים שאתחייב לתת לזוג?"

השדכן התבלבל לרגע: "הוא בכלל לא דיבר על כסף", ענה במבוכה, "אני באמת לא יודע כמה הם מבקשים".

לימים סיפר לי המחנות שלי, שהתשובה הזאת ממש שברה אותו. "אם הם לא מבקשים כסף ולא מדברים בכלל על כסף, משמע שהם בכלל לא מעוניינים בשידוך. אחרת אין לזה הסבר. מי שומע בכלל שידוך לבחור כזה טוב, בלי להודיע קודם כמה כסף הוא מבקש עבורו?"

החלטה במשותף, שלא רק שאנחנו לא נמדוד הצעות לפי כסף, אלא שאנחנו בשום אופן לא נדבר בכלל על כסף כשזה יבוא לשידוכים. לא זו בלבד, אלא שאנחנו לא רוצים לבן שלנו כלה מבית עם כסף, אנחנו רוצים כלה מבית תורני, בת תלמיד חכם, רק אם המחנות שלנו יהיה תלמיד חכם שמעריך תורה ובקי במקצועות התורה, זה מה שייתן לבן שלנו את ההערכה לה הוא ראוי מאשתו ומהמשפחה מסביב, שלא ימדדו אותו לפי כמה-כסף-יש-לו-בבנק. רעייתי הסכימה איתי, ושנינו הסכמנו בצורה ברורה שכך יהיו פני הדברים.

תפילה מעומק הלב

אחרי תקופה הגיע יום ההילולא של הסבא, רבי דוד מלעלוב זצוק"ל, הטמון כאן בעיירה לעלוב שבפולין.

הבן שלי שלמד באותה עת בארץ, הגיע כמה פעמים לבית שמש ל'טישים' אצל כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, וראה שם מודעות על הנסיעה לפולין.

הוא התקשר אלי והציע שאולי נבוא לציון, שאני אבוא מאמריקה והוא יבוא מהארץ, וכך ניפגש שנינו בפולין על הציון של הסבא.

בעבר נסעתי ליום ההילולא בפולין כמה פעמים, אבל שנים רבות לא נסעתי ואמרתי לעצמי, שזה באמת רעיון טוב. נסענו לפולין, נפגשנו, שמחנו מאוד, ובליל ההילולא עמדנו על יד הציון והתפללנו מעומק הלב. אמרתי את כל ספר התהילים מתחילתו ועד סופו, ולאחר מכן דיברתי עם הסבא רבי דוד'ל כמו נכד שמדבר עם סבא שלו.

"זיידע, תראה, הנה עומד פה הבן שלי. ברוך ה', הוא בחור מאוד טוב, אבל אצלנו באמריקה, בחורים טובים שווים כסף. מציעים לי סכומים כאלו ואחרים, ואני רוצה עבור הבן שלי בת תלמיד חכם, כלה שגדלה בבית של תורה, אני מבקש ממך סבא, תיפול לפני כסא הכבוד ותתחנן עבור הנכד שלך, בני, שיזכה לשידוך הגון בלי שום צער, שזה יקרה בעתו ובזמנו, ושהשידוך יהיה הולם עבורו מבית של תורה".

כך התפללתי זמן רב, הבן שלי עמד ממול ובכלל לא ידע על מה אני מתפלל, הוא כנראה הבין שאני מתפלל גם עליו, אבל לא חשב לרגע שכל כולה של התפילה שלי, וכל ספר התהילים מתחילתו ועד סופו, הוקדש במיוחד לעניין הזה.

אחרי ההילולא נפרדנו לשלום, אני חזרתי לארה"ב ובני חזר לארץ ישראל. בדיוק אז פרצה מגיפת הקורונה בעולם.

לא עוברים שבועיים ואני מקבל שיחת טלפון מיהודי שאיני מכיר: "אתה לא מכיר אותי", הוא אמר לי מיד, "אני שדכן בלייקווד, ואני רוצה להציע שידוך עבור הבן שלך".

האוזניים שלי מיד נדרכו, "הבן שלי עוד לומד בארץ, והתוכנית היא שהוא ילמד שם עד סוף השנה", אמרתי לו, "אבל בעוד קצת יותר מחודש הוא יחזור לבין הזמנים כאן באמריקה, אז אולי יש על מה לדבר..."

השדכן ממשיך: "אני רוצה להציע לך את הבת של פלוני, יהודי מאוד יקר, תלמיד חכם המשמש כמגידי שיעור בישיבה".

אבל למחרת חזרתי לשדכן עם כמה שאלות אודות המדוברת, וגם אמרתי לו שבכל מקרה הבחור נמצא בארץ הקודש ויבוא לאמריקה רק לחודש ניסן...

"כשהשדכן סיפר לי שהתקשרתם והתחלתם לדבר על פרטים טכניים לגבי מועד הפגישה וכדו', התבלבלתי לגמרי", סיפר לי המחנות, "הרי אתם בכלל לא מעוניינים בשידוך, אז למה אתם חוזרים בכלל לשדכן עם שאלות ועם פרטים טכניים???"

"ואז אמרתי לעצמי, אה! זה משפחת וויינשטאק!!! הם הרי נכדים של אדמו"רי בית לעלוב... נו! אם ככה הם חושבים אחרת, הם לא כמו כל היתר, לכן הם לא מדברים על כסף!".

"ולמה חשבתי על הכיוון הזה בכלל?", הוסיף המחנות וסיפר לי, "כי נזכרתי בסיפור שכתב הבן דוד שלך, הסופר המפורסם הרה"ח ר' יאיר ויינשטוק, על הסבא המשותף שלכם, בספרו 'סיפור לשבת', ואת הסיפור הזה קראתי בדיוק ימים אחדים קודם לכן, כך שהוא עוד היה חי בזכרוני ומיד קישרתי אותו עם השידוך המדובר..."

שידוך רוחני

הסיפור נוגע לשידוך שיצא לפועל לפני כ-180 שנה, כשהסבא הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זיע"א, שידך את בנו הרה"ק רבי דוד צבי שלמה זיע"א, עם בתו של אחד מחסידיו הגדולים, הרה"צ רבי פנחס מבראד שהתגורר באותה עת בעיה"ק צפת, שכונה בפי כל 'רבי פניעלע'.

כפי שמקובל, הורי הכלה שיגרו סבלונות לחתן, אבל רבי אלעזר מענדל מלעלוב היה עני מרוד ולא היה לו מהיכן לשלם עבור רכישת מתנות לכלה, וכך נוצר מצב שהכלה לא קיבלה שום מתנה.

אמה של הכלה, רעייתו של רבי פניעלע לא אהבה את זה שהבת שלה לא מקבלת מתנות כמו כל כלה. היא אמרה לבעלה שהוא צריך לבקש מהרבי שינהג כמו שמקובל וישלח מתנות, אבל רבי פנחס כחסיד נאמן לא רצה לבקש שום דבר מרבו.

כשהגיע חג השבועות ורבי פנחס נסע לירושלים כדי להסתופף בצל רבו בחג מתן תורה, אמרה לו רעייתו שהיא דורשת ממנו לדבר עם הרבי בעניין המתנות ולא מוכנה להתפשר על זה בשום אופן.

הגיע רבי פנחס לירושלים בערב חג השבועות, ושאל היכן נמצא הרבי. השיבו לו שהוא הלך להתפלל על קברו של שמעון הצדיק, כמנהגם של אדמו"רי לעלוב שפוקדים את ציון שמעון הצדיק בשלושת ימי ההגבלה כהכנה לחג מתן תורה.

נשא רבי פנחס את רגליו ואץ רץ לקבר שמעון הצדיק כדי לתת שלום לרבו וגם להתפלל יחד עמו על הציון. כמובן שהוא זכר את מצוות אשתו שעליו להזכיר לפני הרבי את עניין המתנות ויהי מה.

רק נכנס אל מערת הציון ורבי אלעזר מענדל הרים אליו את עיניו במעין נזיפה: על כאלו דברים חושבים בערב שבועות!?

רבי פנחס נחרד, הוא הבין שטעה ושהרבי אינו זקוק לתזכורות כדי ליזכר את עניין המתנות, ואם הרבי לא נתן מתנות, טעמו ונימוקו עמו, או שאין לו אפשרות בשום אופן או שהוא לא רוצה לתת מסיבה אחרת, ובכל מקרה לא מדובר במחנות רגיל, אלא באדם

קדוש וטהור שמולו כל ההתנהלות צריכה להיות שונה לחלוטין. לאחר חג השבועות שב רבי פנחס לביתו, והודיע לרעייתו: "יותר איני רוצה לשמוע דבר וחצי דבר בעניין המתנות. השידוך הזה שאנחנו עושים עם הרבי מלעלוב הוא לא שידוך רגיל, זה שידוך רוחני, חלים עליו כללים אחרים לגמרי".

סיים המחנות שלי לספר לי את הסיפור ואמר לי: "אני מיד קישרתי, הרי אתם, בני משפחת וויינשטאק, אתם נכדים של אותו שידוך רוחני, לכן אתם חושבים אחרת...".

סגר קורונה

התוכנית שלנו היתה שבחודש ניסן ייפגשו בני הזוג, כי גם החתן וגם הכלה למדו בארץ ישראל. חשבנו שאם הכל יימצא מתאים, הם יוכלו להתארס עוד בחודש ניסן, אבל אני הצבתי דרישה חד משמעית, שהחתונה לא תהיה לפני חודש אב, כי הבן שלי חייב לחזור ללמוד בארץ גם זמן קצין, להשלים לפחות שנה אחת של לימודים בארץ הקודש. גם המחנות הסכים לכך.

בפועל, בגלל מגפת הקורונה נסגרו השמים, ואנחנו הבנו שהבן שלי לא יוכל לחזור כל כך מהר ללמוד בארץ, כך שכבר לא היתה סיבה להתעכב, ובחודש ניסן כבר סגרנו את השידוך בשעה טובה ומוצלחת, והחתונה התקיימה בקיץ.

כשישבנו לסגור את כל העניינים ממש לפני סגירת השידוך, הודעת לי המחנות שלי כמה כסף אני מתחייב לתת לזוג, ואמרתי לו שיגיד גם הוא כמה כסף הוא מוכן להתחייב, אני לא קובע לו כמה, שהוא יתחייב כמה שהוא רוצה לתת, ושנינו קיבלנו על עצמנו להוסיף ולסייע לזוג לפי הצורך, כדי שהחתן יוכל לשבת על התורה ועל העבודה.

"מה אומר ומה אדבר", מסכם הרב וויינשטאק, "ברוך ה', הכל עובד כמו התוכנית. לא חסר לזוג שום דבר, גם אם הם לא גרים בבית מפואר ומרווח במיוחד, הם הרי זוג צעיר ומה שהם צריכים יש להם, ובעזרת ה' הקב"ה לא יעזוב אותם ויתן להם כל מה שיצטרכו. אנחנו נתנו להם את הטוב ביותר שיכולנו לתת, נתנו להם יסודות איתנים להקמת בית של תורה, בית שמבוסס על תורה ועל הערכת תורה, ובשמחת התורה לא יתערב זר. לא כסף, לא כבוד, לא שררה ולא שום דבר אחר. רק תורה!"

"ואתם יודעים מה? אני יודע כבר על כמה וכמה משפחות שצעדו בעקבותינו. כמה וכמה הורים לבחורים מאוד טובים, שגם הם קיבלו כל מיני הצעות מפתות, עם הבטחות כספיות נדיבות מאוד עבור הבנים תלמידי החכמים שלהם, והם העדיפו לוותר על כסף וזהב, ולבחור בהקמת בית של תורה, שכל מה שמעניין את אנשי הבית הזה, זה רק תורה.

"עכשיו הגעתי לכאן, ללעלוב, כדי להודות לקב"ה על כך שהתפילה שלי נשמעה באופן מייד. לא הייתי צריך לחכות יותר מדי, עוד לפני שהספקתי להתאמץ ולהתייגע, הבן שלי כבר התארס והתחתן בשידוך הכי מושלם שרק יכולתי לחלום עליו. הלוואי שכך יימשך גם אצל הילדים הבאים שלי!"

"זה היה יין מאוד מאוד מיוחד, לא סתם יין. שילבתי שם ארבע זנים של ענבים, עשיתי מאמצים גדולים כדי להשיג אחד מהם, שנותן ליין ארומה מאוד מיוחדת וטעם מעודן, כמו כן יישנתי את היין הזה היטב בצורה מאוד מוצלחת... עכשיו אני אוציא בקבוק אחד כזה מהבוידעם, ואביא אותו לבית העשיר, למסיבת סיום המסכת..."

סיפור פשוט שיכול לקרות לכל אחד, כשלא ממש שמים לב למתרחש...

אליעזר (לייזר) רוט

"מֵאֵת פֶּלַיִשׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ" (שמות כ"ה, ב')

סלט תירס? חצילים מטוגנים? בורקס של 'זוגלובק' שאפינו בתנור הביתי? יצחקו עלי. זה לא לעניין...
"לבסוף נפל לי רעיון. הרי אני שומר בבוידעם שלי כמה בקבוקי יין שייצרתי לפני כעשר שנים, זה היה יין מאוד מאוד מיוחד, לא סתם יין. שילבתי שם ארבעה זנים של ענבים, עשיתי מאמצים גדולים כדי להשיג אחד מהם, שנותן ליין ארומה מאוד מיוחדת וטעם מעודן, כמו כן יישנתי את היין הזה היטב בצורה מאוד מוצלחת...
"את הבקבוקים האלו אני שומר לאירועים מאוד מאוד מיוחדים, לחתונות של הנכדים וכדו', זה לא משהו שמוציאים מהבוידעם סתם ביום רגיל כדי לשתות. פעם בשנה אני לוקח בקבוק אחד בדחילו ורחימו, להשתמש בו לארבע כוסות כדי לקיים את המצווה בהידור רב.
"עכשיו אני אוציא בקבוק אחד כזה מהבוידעם, ואביא אותו לבית העשיר, למסיבת סיום המסכת.
"הגעתי לאירוע, הנחתי את הבקבוק בזהירות לצדי, ולאחר המנה הראשונה, פתחתי אותו בדחילו ורחימו והתחלתי לחלק מעט יין לכל אחד מהמסובים.
"הציבור שתה, אמר 'לחיים' והמשיך הלאה בעיסוקיו. הגעתי אל העשיר, מזגתי לו חצי כוס יין, הוא שתה מעט והשאיר את רוב היין בכוס, כדי לשתות בהמשך. גם לגבאי שהיה אחראי על השיעור

כשאנו הולכים לקרוא בפרשת השבוע על "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", החלטתי לכתוב על הסיפור הזה, שכדאי ללמוד ממנו הרבה. סיפור פשוט שיכול לקרות לכל אחד, כשלא ממש שמים לב למתרחש.

באחד מסיימי המסכת שהשתתפתי בתקופה האחרונה, הביא איתו אחד מהמשתתפים יין משובח שייצר בעצמו.

היינו קבוצה לא גדולה של אנשים שהשתתפו בשמחת המסכת, והיין היה בהחלט עניין מרכזי בחגיגה. טעמנו ממנו, הרחנו את הארומה העולה ממנו, ושאלנו שאלות רבות את היהודי שייצר אותו כמו ידיו, מהיכן הוא קונה את הענבים, האם הוא עושה כמות גדולה או קטנה, ממי הוא למד את חכמת ייצור היין, כמה שנים הוא מחזיק את היין לפני שהוא משתמש בו, ועד כמה הוא יכול לבחור את טעמו הסופי של היין היוצא מתחת ידיו.

האיש שהביא את היין השיב בשמחה רבה על כל השאלות, ובעצם נושא השיחה המרכזי על השולחן היה היין, כשגם דברי התורה שנאמרו נסובו סביב העניין של "יין ישמח לבב' אנוש, ומדוע תיקנו חז"ל לקדש את השבת והימים הטובים דווקא על היין, ועוד ועוד.
לקראת סיום הסעודה, אמר לנו היהודי שמייצר את היין שהוא רוצה לספר לנו סיפור, מעניין.

"לפני למעלה מעשר שנים, הייתי משתתף בשיעור שבו נטל חלק גם יהודי אמיד מאוד, אדם שזכה לעשירות מופלגת, ובהתאם לכך קיבל על עצמו באופן טבעי לארח את הסיום הגדול שעשינו, כשסיימנו את המסכת אחרי עמל ויגיעה.

"עם זאת, ביקשו שכל אחד מחברי השיעור יביא איתו משהו לסיום, כדי שהסעודה תהיה משותפת לכולם, שכולנו נרגיש שאנחנו נוטלים בה חלק פעיל ולא מגיעים רק כמו אורחים לרגע.

"חשבת מה אני יכול להביא לכה אירוע? הרי לא יחסר שם שום דבר, לא בשר ולא דגים, לא לחמניות ולא סלטים, לא קינוחים ולא מתאבנים. מדובר באדם עשיר מאוד, שבוודאי יגיש לשולחן דברים שבכלל אינם נמצאים בעולם המושגים שלי. מה אני יכול להביא?

מביא את הבקבוק הכי משובח והכי מוצלח שלי..."

אחרי האירוע, הרהרתי בדברים הללו, והגעתי לכמה וכמה מסקנות. לא אכתוב את כולן כאן, כי הרשימה ארוכה מדי, אבל אני כן רוצה לשתף את הקוראים הנכבדים בחלק מהן: קודם כל, המסקנה הכי מתבקשת היא, להחמיא! מישהו הביא משהו? תחמיא לו, תגיד שזה טוב, תשבח אותו. תחשוב אולי כמה מאמץ הוא השקיע במחשבה וברצון להצליח. המחמאה לא עולה כסף, אבל ההשפעה שלה שווה יותר מכל הון שבעולם. אפשר לעשות המון המון מעשי חסד עצומים ונפלאים באמצעות מחמאות.

בנוסף, צריכים לדעת להעריך. זה שיש מסביב כל כך הרבה שפע, זה לא אומר שצריכים להתעלם מהנקודה הטובה הנוספת שיש כאן. האוכל טעים, העיצוב מרשים, וגם היין טעים. צריכים לתת לו משקל וחשיבות. לא בכדי אמרו חכמינו זיכרונם לברכה שכשמביאים לשולחן יין חדש ומשובח מקודמו צריכים לברך 'הטוב והמיטיב', כי נכון, הסעודה בעיצומה כולם אוכלים ושותים, אבל הגיע לכאן יין משובח, צריכים לעצור ולתת לזה יחס וחשיבות, וכמובן מחמאות... ועוד דבר, לא רק לחבר מהשיעור או אדם זר. צריכים לדעת להעריך גם מה שעושים בתוך הבית. האשה, הילדים, ההורים, האחים. מישהו עשה משהו למענך! תכבד, תכיר טובה, וכמובן... אל תשכח להחמיא...

ועוד נקודה אחת שחשבתי עליה: הקב"ה גומל עמנו חסדים בלי שיעור. האם אנחנו יודעים להעריך ולהכיר? כמובן שהקב"ה אינו בשר ודם שזקוק למחמאות, אבל התורה לימדה אותנו שאנחנו צריכים להכיר לו טובה, להכיר בטובתו של מקום, לברך אותו ולשבח אותו על כל מה שהוא עושה למענינו. בואו לא נהיה כפויי טובה כלפיו, בואו נשתדל ללמוד להעריך את כל מה שהוא עושה למענינו, גם אם לנו זה נראה כמו דבר טבעי ומתבקש. הגוף מתפקד? השכל עובד? המוח עושה את תפקידו? השמש זורחת בבוקר ושוקעת בלילה? יורד גשם, לא חסר לנו אוכל? צריכים להכיר טובה, לברך, לשבח ולהודות בלי שיעור!

**"עברו מאז כבר עשר שנים",
הוא מספר, "ועד היום צורבת
בלבי תחושת האכזבה המרה
שהרגשתי. אני יצאתי מגדרי
והבאתי את מיטב היצירה
שלי, היין המשובח הזה שאין
לו מחיר בכלל, ומה התגובה
שקיבלתי? 'לחיים לחיים'..."**

נתתי חצי כוס, והתגובה שלו היתה גם היא דומה מאוד. "חייכתי לשמוע מחמאות על היין המיוחד, אבל כל מה ששמעתי זה 'לחיים לחיים'. אף אחד לא חשב לרגע לשאול אותי אם אני ייצרתי את היין בעצמי, ולומר כמה הוא נהנה משתייתו. "התברר שהציבור שהשתתף בסעודה, פשוט לא מבין ביינות, או שהמעדנים האחרים שהוגשו בסעודה פשוט תפסו את תשומת הלב, והפכו את היין לחסר חשיבות. "עברו מאז כבר עשר שנים", הוא מספר, "ועד היום צורבת בלבי תחושת האכזבה המרה שהרגשתי. אני יצאתי מגדרי והבאתי את מיטב היצירה שלי, היין המשובח הזה שאין לו מחיר בכלל, ומה התגובה שקיבלתי? 'לחיים לחיים'..." "עכשיו הבאתי לכאן בקבוק של יין טוב, אבל לא כזה משובח כמו היין ההוא, ואתם נתתם לו את מלוא תשומת הלב לה הוא ראוי, ואף מעבר לכך. אם רק הייתי יודע מראש, הייתי מחליף, לאירוע ההוא הייתי מביא יין פשוט, ועכשיו, לכאלו חברים טובים כמותכם, הייתי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

ברוך הבא שולחן ערוך דרשו

חדש!

הופיע הכרך החדש בשו"ע דרשו

(כרך ט' סימנים ע"ד - שכ"א ביו"ד - האורח חיים שביורה דעה)
הלכות ספר תורה, מזוזה, שילוח הקן, חדש, ערלה, וכו'

עם המדורים החדשים - 'לאסוקי שמעתתא' ו'אליבא
ד'הלכתא', לליבון ההלכה ממקורותיה ועד לפסיקות
גדולי האחרונים ופוסקי זמנינו בהלכות המצויות

**עכשיו בחנויות 'אור החיים'
ובחנויות הספרים המובחרות**

הצעיר יותר, דווקא היה נראה מוקסם. האווירה, המראות והקולות קסמו לו. הוא היה נראה מהופנט וניסה כל הזמן לשאול ולהתעניין מה זה, ואיך כל דבר עובד. המבוגר יותר הראה סימני חוסר נוחות משתנים... הוא לא הבין למה צריך את כל הבלגאן הזה...

את הסיפור הזה אני שומר עוד מערב סוכות לפרשת תרומה...

מאת הרב ישראל היימן

אמנם אנחנו כבר בחודש אדר, אבל את הסיפור הזה אני שומר עוד מערב סוכות לפרשת תרומה...

שוק ארבעת המינים הוא כידוע מקום המוני, חי, צבעוני ותוסס, זה מקום מצוין ללקט רגעים אנושיים נפלאים כמו זה שלפנינו, מחזה ש'מיגנט' אותי לאורך שעה ארוכה.

מבטי צד אותם, כנראה ממש דקות ספורות אחרי שהם נכנסו למתחם העמוס. אברך יקר ובר אוריין שהכירותי עימו מסתכמת ב'שלום' ברחוב ו'גוט שבעס' אחרי ערבית של ליל שבת, יחד עימו עומדים זוג גברים, אחד בשנות הארבעים לחייו ואחד שנראה צעיר ממנו בעשוריים. הזוג הזה היה לבוש כמו כל אחד שמגיע מחוץ לעולם שלנו ומתלבש לכבוד המעמד... מספיק רק להציץ לכיפות הרקומות שיושבות על פדחותיהם ולהבין את הרעיון... הם דיברו כמו בני משפחה קרובים, עד היום אנני יודע אם מדובר באֶחָיו של האברך דנן או בבני דודים. השיחה שנקשרה ביניהם משכה את ליבי וגרמה לי לעסוק בצורה מוגזמת בבחירה ובבדיקה של מוצרים, אותם לא התכוונתי בכלל לקנות, תוך שמירת מרחק בטוח והעמדת פנים תמימות...

הצעיר יותר, דווקא היה נראה מוקסם. האווירה, המראות והקולות קסמו לו. הוא היה נראה מהופנט וניסה כל הזמן לשאול ולהתעניין מה זה ואיך כל דבר עובד. המבוגר יותר היה הראה סימני חוסר נוחות משתנים... הוא לא הבין למה צריך את כל הבלגאן הזה, הוא שאל כל הזמן שאלות בסגנון 'מה העבודה הזאת לכם', כשהאברך דנן מלהטט ברהיטות וברוגע שובה לב, בין שאלות התם של הצעיר ובין ההסברים אותם הוא היה צריך להנפיק למבוגר.

מה שהקסים אותי היה הרוגע שלו, הוא ענה בסבלנות על שאלות רבות שהונחתי עליו משני הכיוונים, החל מהשאלה מה זה אתרוג, ומי אמר שדווקא זה, ומה לא טוב בתפוחים או כל פרי אחר, לשאלות על החרדים - למה הם לא מתגייסים לצבא, ומה, איך הם מסתדרים עם כל כך הרבה ילדים...

שעה ארוכה הוא הסתובב שם איתם בין הדוכנים, ועסק בבחירה של ארבעת המינים מהודרים, תוך כדי ההסברים ומתן התשובות למבול השאלות שהזוג הזה התקיף אותו בהן.

בשלב מסוים, כשהוא עמל להסביר להם מה הוא מחפש שם בין העלים הירוקים של ההדס, ולמה הוא בוחן אותם כל כך הרבה

זמן, כשהוא מנסה לשבר את אוזני הבחור הצעיר על ההבדל בין כשר לברכה שעולה עשרים שקלים ל'בריסקע הדסים' אותם הוא מחפש, התלונן המבוגר ורטן בפניו: "מה יש לכם אתם? למה אתה מקשה על עצמך את החיים? אם גם האלו טובים (הוא הצביע על הדלי עם ההדסים הפשוטים עליו היה כתוב 20 ₪) אז למה אתה צריך לעבוד קשה, אתה אומר שגם עם האלו אפשר לקיים את המצווה, אז למה לעבוד ולשלם יקר כל כך?"...

את ההסבר המתוק ששמעתי ממנו ברצוני להעביר כאן לקוראים הנכבדים:

בעוד ידיו מעבירות הדס אחרי הדס, ועיניו בולשות על השילוש שלהם, הוא החל להסביר להם במתק שפתים: "אתם יודעים מה ההבדל בין לקיים את התורה ללשמור אותה?", שאל רטורית. "ישנה אפשרות לקיים את המצוות המחויבות בפשטות, מה שכתוב בתורה, בלי חכמות, בצורה המינימלית. זה הבסיס וזה מה שכל אחד צריך לעשות. אי אפשר להתחמק מזה, וזה נקרא לקיים את התורה. אבל יש אפשרות לשמור אותה, כביכול לגונן ולחפות עליה. את זה מקיים מי שרוצה יותר. מי שחפץ לקחת את הדברים האלו צעד אחד קדימה. לעשות מעבר ולהדר במצוות. לצורך הדוגמא, ניקח את הנושא של ההדסים בהם אנחנו עסוקים כעת, אבל זה משהו שהוא נוגע לכל שטחי החיים וקיום המצוות בכלל.

"אכן אפשר לקחת את ההדסים הפשוטים ולקיים בהם את המצווה, לעשות את המינימלי. אבל יש אפשרות לעשות הרבה יותר, להדר

בשלב מסויים, כשהוא עמל להסביר להם מה הוא מחפש שם בין העלים הירוקים של ההדס, ולמה הוא בוחן אותם כל כך הרבה זמן, התלונן המבוגר: "מה יש לכם אתם? למה אתה מקשה על עצמך את החיים? אם גם האלו טובים (הוא הצביע על הדלי עם ההדסים הפשוטים) אז למה אתה צריך לעבוד קשה ולשלם יקר כל כך?..."

השנייה. מצד אחד היא עשויה לשמור על הארון כלומר הכפורת סוגרת ומכסה את הארון שכידוע מסמל את התורה "ונתת אל הארון את העדות", ומעליה הכרובים שהם משלימים את השמירה על התורה "סוככים בכנפיהם על הכפורת".

הרש"ר מביא שם מחז"ל, שהשמירה על התורה היא דרגה נוספת ומרוכזת יותר מקיום התורה בפשטותה, זה המקור לגדרים וסייגים, שאמורים לצקת תוכן של שמירה על קיום המצוות. את זה מסמלת הכפורת עם הכרובים שעליה.

ושם, דווקא שם, יותר מכל המקומות בבית ה', בחר הבורא לשכן בפועל את שכינתו. "ונועדתי לך שם ודיברתי אליך מעל הכפורת, מבין שני הכרובים".

השמירה הגדרים והרצון לקיים ביתר שלימות את התורה והמצוות, הם הם בפועל השראת השכינה על האדם, כי כאשר האדם עושה את רצונו האישי כרצונו של הבורא ממש, במידה כנגד מידה גם רצונו יתברך הוא לעשות את רצונו ולקיים את חפצו האישי.

נפרדתי מהאברך הזה בהתפעלות, וכאמור היה שווה לשמור את הדברים האלו חצי שנה קדימה, רק בשביל התובנה הנהדרת הזו והעוצמה שמאחורי הרעיון.

לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה - זה הסוד וזו השמירה עלינו. הטובה ביותר בעולם!

ולעשות גדרים וסייגים, להתרחק שבעה צעדים מהגבול הבסיסי, וככה לדעת שהבורא יתברך בוודאי יהיה מרוצה ממה שאני עושה. בזה שאני הולך רחוק, כביכול אני מראה לריבוננו של עולם שאני רוצה לא רק לקיים את המצוות, אלא לשמור עליהם ולעשות אותם הכי טוב שיש. זה נוגע למצוות עשה ועוד יותר למצוות לא תעשה, שם הגדרים והחומרות מרחיקים אותי מאד מהאפשרות הנוראה של לעבור על רצונו של נותן התורה. כשאני עושה את זה לא מחמת המחויבות, אני מראה לו יתברך שאני אוהב אותו, ומה שהוא רוצה נהפך לרצון שלי ממש.

"כשאני רוצה לקנות רכב למשל, אני לא קונה איזו גרוטאה שיש לה ארבעה גלגלים שתביא אותי ממקום למקום", הוא עבר בטבעיות לדוגמא מהחיים שלהם, "אלא משקיע גם בנוחות ובמראה של האוטו. כי זה הרצון שלי וההרגשה כשאני בא לקנות רכב, זה מימוש הרצון האישי שלי, ולכן אני עושה את זה הכי טוב שאני יכול. "אותו דבר בקיום המצוות והתורה. אם אני עושה ומשקיע בכל מה שמסביבי, שיהיה הכי טוב שאני יכול לעשות זה מראה שאני רוצה את זה, לא שאני חייב ומנסה 'להתפטר' מזה.

"זה נקרא לשמור את התורה בניגוד לאלו שרק מקיימים אותה. "ותדעו לכם", הוא סיכם במילותיו השקטות והעוצמתיות, "אם אתה רוצה להרגיש את השראת השכינה, אם אתה רוצה שהאלוקים יהיה איתך, זה רק בדרך הזו. אם הוא יראה שאתה לא רק מקיים אלא שומר את התורה והיא נהפכת לחלק ממך, הוא ואתה נהפכים להיות אחד כי רצונו הוא רצונך, אז גם להפך, רצונך הוא רצונו!".

השיחה נמשכה עוד ועוד, עד שהוא מצא לעצמו ולהם סטים מהודרים בתכלית. הם שילמו ונבלעו באיזה רכב בדרכם החוצה. באמצע החג פגשתי אותו ולא התאפקתי.

הבעתי בפניו את התפעלותי מהסבלנות שלו, מההסברים שלו, מהעוצמה שנשבה מכל מילה, מהשקט הפנימי בו הוא קיבל את השאלות וענה את התשובות בכזו מהירות מסחררת.

הוא חיך בענווה. לא ויתרתי לו ושאלתי אותו מאיפה לקחת את כל התשובות האלו, איך הם נשלפות לך ככה בטבעיות? בתגובה הוא סיפר על שנים של התמודדות עם משפחה שלא תמיד מבינה אותו, ונעה בתמידות בין רחמים להערכה.

"ואת הרעיון הזה של ההבדל בין לקיים את התורה ללשמור אותה", המשכתי להקשות עליו, "מאיפה לקחת? תשמע, אתה צריך להיות מרצה באיזה ארגון של חזרה בתשובה..."

"אני עוד רחוק משם", הוא המשיך בחוסר נעימות, "אבל את המקור למה ששאלת לקחתי מהרש"ר הירש בפרשת תרומה".

הוא פתח לי את מאמרו הנפלא של הרש"ר בפרשתנו על עשיית הכפורת.

מובא שם הרעיון שלכפורת היו שתי מטרות, שהאחת משלימה את

 רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

היהודי הלז, שכל ימיו עסק במסחר ובקושי ידע ללמוד, הרצה בפניו את המשנה, הסבירה יפה יפה, האיר אותה באור חדש ובוהק, תירץ את כל השאלות, יישב את כל הסתירות, סיכם את הדברים בצורה נאותה, ולאחר ש'וידא' שרבי חיים הבין את המשנה היטב - דמותו נמוגה מנגד עיניו של רבי חיים, שהתעורר מבוהל וכל גופו מכוסה זיעה קרה...

מסר מרטיט מעולם האמת

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"ויקחו לי תרומה" (שמות כ"ה, ב)

הסיפור הבא מטלטל ומסעיר במיוחד. יש בו חשיפה של רובד חסוי בדרך כלל, גילוי שמיימי של ממש. הוא סופר ע"י הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל - ששמעו כנראה מחותנו הרב מבריסק זצ"ל, וזה דבר המעשה הפלאי:

הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל, התמסר כל ימיו להקמת והחזקת הישיבה אשר הקים במסירות נפש בוואלאז'ין, בה למדו והתעלו גדולי תורה רבים. רבי חיים כיתת את רגליו אל פתחי נדיבים, ביקש את עזרתם, התרימם בדברים היוצאים מן הלב.

באחד הימים הגיע לביתו של יהודי זקן ועתיר ממון, וביקש ממנו תרומה בסכום גבוה למען הישיבה. הלה נעתר והקדיש חלק גדול מהונו לטובת הישיבה, כשרבי חיים מבטיח לו כי בתמורה - הוא ילמד משניות לעילוי נשמתו, לאחר פטירתו מהעולם הזה. העיסקה דוברה במילים ברורות, נסגרה בין שושביניה: הגביר מאושר על הזכות שנפלה בחלקו - שלאחר עלייתו למרומים ילמד רבי חיים משניות לעילוי נשמתו, ורבי חיים מרוצה מתרומת העתק שניתנה לטובת הישיבה.

חלף זמן, והיהודי העשיר הלך בדרך כל הארץ, והובא למנוחות. רבי חיים לא שכח את הבטחתו, ומאותו יום ואילך - החל ללמוד משניות לעילוי נשמתו של הנדבן היקר, שהותיר חלק ניכר מרכושו לטובת הישיבה. באחד הימים, רבי חיים יושב ולומד משניות כדרכו, ולפתע הוא נתקל במשנה קשה להבנה, שככל שהוא מרבה לעיין בה ובמפרשיה - הוא חש כי היא מסובכת ומורכבת יותר ויותר, והוא פשוט לא מצליח לפצח אותה.

שעה ארוכה עמל רבי חיים בנסיון לרדת לשורשי המשנה ולהבינה, אך לא עלה בידו. מתוך גיעתו המרובה ואימוץ מוחו נפלה עליו תרדמה, שמורות עיניו נעצמו. ולפתע פתאום, בעיצומה של השינה הקלה שחטפה אותו, הגיח לעברו בחלום אותו יהודי גביר שלעילוי נשמתו עסק בלימוד המשנה, ופניו קורנות ומאירות...

היהודי הלז, שכל ימיו עסק במסחר ובקושי ידע ללמוד, הרצה

בפניו את המשנה, הסבירה יפה יפה, האיר אותה באור חדש ובוהק, תירץ את כל השאלות, יישב את כל הסתירות, סיכם את הדברים בצורה נאותה, ולאחר ש'וידא' שרבי חיים הבין את המשנה היטב - דמותו נמוגה מנגד עיניו של רבי חיים, שהתעורר מבוהל וכל גופו מכוסה זיעה קרה...

לאחר כמה שניות של התאוששות, כשעודו משתומם לנוכח המחזה המבהיל אותו ראה, בעודו המום מהעובדה שאותו יהודי סוחר ביאר לו את המשנה הדק היטב - הפטיר רבי חיים ואמר: 'ואנוכי לא ידעתי, ששם למעלה זה הולך כל כך מהר... שכל כך מהר מבינים את התורה היטב, שכל כך מהר ניתנת הזכות לרכוש קנייני תורה...'

כלומר: עצם העובדה שיהודי שמחזיק לומדי תורה זוכה בקנייני התורה והופך לגאון תורני בעולם האמת - זה כלל לא היה חידוש בעיני רבי חיים, פשוט שזה כך. החידוש היה שזה קרה כל כך מהר - שיהודי שבעולם הזה בקושי ידע צורת אות, הופך בעולם הבא לגאון תורני - זו חדשה מסעירה, זו עובדה אותה גילה רבי חיים עכשיו...

וסוד נשגב זה, חושף בפנינו טפח מכבשונו של עולם, מהמתרחש מעלינו - בשמי שמים. יהודי יושב כאן ומחזיק תורה, ואינו יודע כי כל הידע התורני שנצבר ללומדי התורה הלומדים בזכותו -

החזק בלומדי התורה, הענק מכספך לעמלי התורה, תן להם את הכח לשבת ולעסוק בתורה, וכל ידיעותיהם בתורה יהיו גם שלך לעולמי עד, קניין נצחי אינסופי!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

שייך גם לו, הוא הופך לבעליו באותה מידה. וזה עובד בדיוק ככה, אחד לאחד, זו העיסקה, זו משמעותה: אתה מחזיק לומדי תורה - וקנייני התורה שלהם הם שלך! יהודים יקרים! איך נוכל לזכות בקנייני התורה? כיצד יהודי יכול לזכות בחלק בכל התורה כולה? כיצד הוא יכול להפוך לבעל ידע תורני נרחב - ולו בעולם הבא? - הנה, זו הדרך, זה הכיוון:

המשך מעמוד 12 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

השיש במדרגות

...נציין כאן כדרך-אגב את ה...שיש המהודר ממנו נבנו וסותתו המדרגות המובילות להיכל הקודש המפואר בבית המדרש המרכזי ברמת אלחנן. אבני-השיש הללו נבנו על ידי מכובדנו הנדיב הרב רפאל הלפרין המנוח, שהקפיד לבנות את ההיכל, וסביבותיו, מהחומרים המשובחים והיקרים ביותר. ברצוננו לספר שכאשר הגענו לביתו, בגמר בנייתו של ההיכל החדש, כדי להודות לו על כך, נתקלנו בכניסה לבית באותן אבני-שיש מהודרות שנקבעו ליד ארון הקודש שלנו. כשנכנסנו לחדרו של הרב הלפרין, אמרנו לו שעכשיו אנחנו יודעים מהיכן הגיע השיש היפה לבית מדרשנו. בשמעו את הדברים, אמר הרב הלפרין שההיפך הוא הנכון. לאחר שבניתי את המדרגות בביתי, חשבתי שמן הראוי יהיה להקים מאותן אבנים יקרות ויפות גם את המדרגות של ההיכל...

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ולהיזהר ביותר בשמירת השבת. התשובה והשבת זקוקות זו לזו. לפני שנים רבות נכנס לכולל שלנו בחולון יהודי המתגורר בעיר, והיה זה ביום ראשון. האיש החזיק בידו שטר כסף בן 50 לירות של פעם, ובזמנו היה זה סכום גדול מאוד. הוא סיפר שראה את שטר הכסף בשבת ברשות הרבים, 'ואמרת' לעצמי חבל להשאירו ברחוב, ארימנו ואמסור אותו לכולל... אנחנו סירבנו לקחת את הכסף, ואמרנו לו שהכולל שלנו אינו ניזון מחילול השבת שהיה כרוך בטלטול הכסף, שהוא מוקצה. והנה למרות שנאמר ב'ספר חסידים' (מובא ב'באר היטב' סימן של"ד) שמי שטלטל כסף בשבת, יחלקנו לעניים, לא הסכמנו לקבל את הכסף לכולל, משום שבמקרה של הספר חסידים, מדובר ביהודי שעבר על טלטול, ועכשיו בא להתכפר, ולכן אומרים לו לחלק את הכסף לעניים, וזו תהיה כפרתו. אבל במקרה שלנו, שכל מטרתו של האיש בהרמת הכסף בשבת היתה עבור הכולל, איך מותר לכולל ליהנות מעבירה שנעשתה עבורם...

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

שרדפו את רבי משה חזרו בהם ושינו דרכם לטובה כשכל הימים העריצוהו וכיבדוהו בלי סוף.

רבי משה היה מתיעץ רבות עם ה'חזון איש' כיצד להתמודד עם הילדים והילדות שגדלו בביתו. ופעם כשהבין ממנו כמה גדולים הקשיים וההתמודדויות שלו, אמר לו ה'חזון איש' משפט משמעותי שהיה לו ולאשתו למשיב נפש: "הייתי שמח לקבל חלק בגן-עדן הגדול שלכם בזכות המצוות הללו!"...

(מתוך הספר 'לדמותו של מחנך')

ילדה לביתך?" ורבי משה השיב: "דלת ביתי פתוחה לכל, גם אתם יכולים לבוא לביתנו" ... מיד הם עזבוהו לנפשו, ולמרבה הפלא הענין נסגר.

כעבור ימים ספורים קרא ה'חזון-איש' לאותה נערה והורה לה לכתוב מכתב פיוס לאביה. הוא אף הכתיב לה את הנוסח מתחילתו ועד סופו. בעקבות המכתב אביה השלים עמה, והיא המשיכה להסתופף בין כותלי המוסד. בהמשך נישאה לבעל תלמיד-חכם והקימה בית נאמן. וברצות ד' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו; וכל אותם אלו

המשך מעמוד 19 | הרה"ח ר' יוחנן בריזל

הפכו להיות אנשים יותר שמחים, כל האווירה בבית הכנסת שלהם, נהייתה הרבה יותר נחמדה ונעימה, הם בעצמם הודו לי שאני הפכתי את בית הכנסת שלהם למקום שנחמד ונעים להיכנס אליו, אפילו אם זה רק לתפילת מנחה באמצע השבוע...

אשר ידבנו לבו

פעמים רבות, אנשים נגישים אלי, אחרי שאני מסיים את הסיבוב בבית הכנסת שלהם, ואומרים לי: "ר' יוחנן, תשמע, אנחנו שמחים שאתה מגיע לכאן. אחרי שרואים אותך בבוקר, כל היום שלנו נראה אחרת, אתה מכניס שמחה בלבבות, אני מבקשים שתבוא יותר".

על פניו, אני מגיע כדי לקחת מהם, לבקש מהם שיתרמו לי כסף, לא משנה שהכסף לא נועד לשימוש האישי שלי, אבל עדיין אני נמצא לכאורה בעמדת המקבל והם בעמדת הנותן. אבל בפועל, המצב הוא ההפוך, הם רוצים שאני אבוא יותר, כלומר, הם מקבלים ממני. על זה בדיוק אומרת התורה "ויקחו לי תרומה", כשאתה נותן תרומה, אתה בעצם לוקח, כי הקב"ה הרי לא חסר לו כסף וזהב, הוא לא צריך את העזרה שלנו כדי לממן את העניים ואת בניית בתי הכנסת, הסיבה שהוא יצר את המחסור בכסף בעולם, כדי שלנו תהיה אפשרות לתת, ובעצם לקחת.

המסר הזה הוא כפול, זה גם לנותני הצדקה: תתחזקו בנתינה, תתנו עם כל הלב, כי בעצם אתם לוקחים.

וזה גם מסר לגבאי הצדקה: תבואו עם שמחה, עם חיוך, אל תרגישו מסכנים, אתם באים לתת! לא לקחת! וכשנותנים צריכים לתת בשמחה, אז תזכו יהודים עם חיוך, עם שמחה, עם מילים טובות וברכות לרוב.

ונסיים בעוד ווארט אחד קטן על אותו הפסוק. כמו שאמרנו שכשאדם נותן צדקה, זה עושה לו טוב על הלב, זה גורם לו לתת לאחר מכן צדקה פעם נוספת, וזה רמוז בפסוק הנ"ל: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", ואחר שלקחת ממנו תרומה, הוא כבר הופך בעצמו ל"אשר ידבנו לבו", הלב שלו נהיה נדיב יותר, שמח יותר ומלא סיפוק!

צורך לסייע להן, קיבלתי על עצמי לתת ברכה לכל מי שתורם לי. אין דבר כזה שיהודי תורם לי כסף ואני לא מברך אותו. אני לפחות משתדל.

ומה עם מי שלא תורם? ובכן, מי שלא תורם מקבל ממני ברכה כפולה ומכופלת. אני מתאמץ לברך אותו ביתר שאת.

ואני אסביר גם למה: למה יהודי לא נותן צדקה? יש שתי אפשרויות: או שאין לו כסף רח"ל, או שהוא שיש לו כסף והוא לא רוצה לתרום. אם מדובר כאן ביהודי שאין לו כסף, וכי בגלל שאין לו כסף הוא צריך להפסיד ברכה? חלילה וחלילה. אדרבה, אם היתה לי אפשרות אולי הייתי בודק אם לא צריכים לאסוף גם עבורו ולעזור לו. אבל אני הרי לא יכול לעזור לכל העולם, אז לפחות אני מברך אותו מעומק הלב, נותן לו הרגשה טובה.

ואם מדובר ביהודי שיש לו כסף, אבל חלילה הוא לא רוצה לתרום צדקה, אז בוודאי שצריכים לחייך אליו ולברך אותו. למה הוא לא רוצה לתת צדקה? כי הוא חסום רגשית, הוא לא מסוגל לתת, הוא נמצא במצוקה, יש לו בעיה.

איך פותרים את הבעיה הזאת? עם חיוכים, הרבה חיוכים, הרבה ברכות. כמה שיותר.

כבר סיפרתי לכם פעם, שהיה איזה בית כנסת שבו אנשים לא תרמו לי כסף, הייתי מסתובב בין כל המתפללים ויוצא עם פחות משני שקלים. ולא מדובר באנשים עניים, הם באים לבית הכנסת עם מכוניות ששוות מאות אלפי שקלים כל אחת.

אני החלטתי שאני 'כובש' את בית הכנסת הזה. באתי עוד פעם ועוד פעם, במשך כמה וכמה פעמים יצאתי משם בלי שקל כמעט, אבל לא התייאשתי, באתי, עשיתי שם 'שמיים', בירכתי אותם מכל הלב, טפחתי להם על השכם, נתתי להם מחמאות בירכתי אותם בכל הברכות הכתובות בתורה, פעם ועוד פעם, עד שהם נפתחו, היום הם נותנים בלי עין הרע, לא רק לי, אלא גם לגבאי צדקה אחרים שמגיעים לשם... הצלחתי לרפא אותם קצת עם המחמאות והברכות, וכשהם נתנו צדקה, הצדקה ריפאה אותם הרבה מאוד, כי הם חשבו שהם נותנים, אבל האמת היא שהם בעיקר לקחו, הם

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם מותר ללמוד תורה לאחר שהגיע זמן התפילה?

◆ האם מותר להתפלל פעמיים ללא סיבה?

◆ ומה דינו של מי ששכח להתפלל?

לימוד תורה בזמן קריאת שמע ותפילה

- מי שתורתו אומנותו ואינו מבטל מלימודו אפילו רגע - צריך לבטל מלימודו כדי לקרוא קריאת שמע עם ברכותיה, אך פטור מתפילה. ואין בזמנו מי שתורתו אומנותו במידה הפוטרת מתפילה.
- הלומד תורה ביחידות בבית המדרש, או שהתחיל ללמוד לפני זמן קריאת שמע - אינו צריך להפסיק לקריאת שמע ולתפילה כל עוד נותר זמן לכך.
- המלמד תורה לרבים, ואם יפסיק לקריאת שמע ולתפילה יבטל הלימוד ולא יוכלו להתאסף שנית - אינו צריך להפסיק אלא לקריאת פסוק ראשון של קריאת שמע; ויש חולקים.

תפילת נדבה וספק

- מי שהתפלל 'שמונה עשרה', אסור לו להתפלל שנית לשם חובה, אולם רשאי לשוב ולהתפלל בנדבה, כדרך שהיו מקריבים במקדש קרבן נדבה; ובתנאי שיחדש דְּבַר מה בתפילתו.
- בשבת וביום טוב שאין מקריבים בהם קרבנות נדבה - אסור להתפלל תפילת נדבה; וכן תפילת מוסף - אין מתפללים אותה בנדבה, כיון שהמוספים אינם באים בנדבה.
- המסופק אם התפלל, עליו להתפלל ולהתנות - אף במחשבה - שאם טרם התפלל תהא תפילתו חובה ואם כבר התפלל תהא נדבה.

תפילת תשלומין

- מי שלא התפלל שחרית מחמת שכחה, טעות, או מחמת אונס - יתפלל מנחה פעמיים: הראשונה למנחה, והשנייה לתשלומין; ונחלקו הפוסקים אם מקבל עליה שכר כתפילה בזמנה. וכן

הדין כשלא התפלל מנחה וערבית - שמשלים לאחר התפילה הבאה. ומי שלא התפלל במזיד אין תשלומין לתפילתו.

• המשלים תפילה בזמן התפילה שלאחריה, צריך להקדים את תפילת החובה של אותה שעה לתפילת התשלומין, משום שלא תיקנו חכמים את אפשרות ההשלמה אלא בשעה שכבר עוסק בתפילת חובה.

• כפי שלמדנו, ניתן להשלים תפילה חסרה לאחר התפילה הבאה. לכתחילה אין להפסיק כלל בין שתי התפילות. וחזרת הש"ץ אינה נחשבת ל'הפסק', וכן יש לומר 'תחנון' לפני תפילת התשלומין.

• לכתחילה צריך לומר 'אשרי' לפני תפילת התשלומין, הן בשחרית, הן במנחה והן בערבית. ויש אומרים שאין לומר 'אשרי' בלילה לפני תפילת תשלומין של מנחה.

• זמן השלמת תפילה חסרה הוא בזמן ה'לכתחילה' של התפילה שלאחריה. אולם במקרה שאת התפילה הבאה עצמה מתפלל בזמן ה'בדיעבד' שלה - רשאי אז גם להשלים את התפילה החסרה.

• מי שהחסיר תפילה בזדון - רשאי להתפלל בתורת נדבה, וכשעושה כן לאחר התפילה הסמוכה לתפילה החסרה - אינו צריך לחדש בה דְּבַר כדין תפילת נדבה, ויש חולקים.

• מי שלא התפלל מחמת שהיה עסוק וסבר להתפלל מאוחר יותר, ומבלי משים חלף זמן התפילה - הריהו נחשב לשוגג ויכול להשלים את התפילה.

• אפשרות התשלומין של תפילה חסרה היא רק לאחר התפילה שלאחריה, ואם לא השלים את התפילה בזמן התשלומין - ראוי שיתפלל בתורת נדבה, ויחדש בתפילתו דְּבַר, כדין תפילת נדבה.

זכורני לפני כארבעים שנה, שמצבו הכספי של אאדמו"ר הרה"ק מלעלוב זי"ע היה דחוק מאד, ובלית ברירה יצא לחוץ לארץ וביקר בטורונטו שבקנדה, והתאכסן שם אצל משפחת וועכטער. בהיותו שם ביום שבת קודש, הצליח בן בליעל להיכנס אל בית האכסניא וגנב את כל צרור הכסף...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על השבת כמקור הברכה

ישראל בסכום גדול יותר ממה שאסף במשך כל תקופת גלותו, והיינו דקאמרי שהמענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים. כשם שצריך להסיח דעתו מ'מלאכתו', כך צריך 'לשכוח' מכל צרה דאגה יגון ואנחה שיש לו.

בזוה"ק (שנוהגים לאומרו לבילי שב"ק) 'אלא הכי תאנא, כל ברכאן דלעילא ודלתתא ביזמא שביעא תליין', ועל כן לא ירד בו מן כי מיום זה מתברכים כל ששת ימי המעשה, עיי"ש.

הרי לך שהשבת היא מקור הברכה, והיא כעין מעיין אשר ממנו נמשכים כל ההשפעות הטובות, ברוחניות ובגשמיות, בכל העולמות העליונים והתחתונים.

וביאר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל על פי ה'פשוט', במשל לאיש שהלך אל החנות לקנות דבר מה, והנה היא סגורה ונעולה, אין יוצא ואין בא, התפלא מאוד ושאל מה יום ומיזמיים, מדוע סגורה החנות באמצע היום שלא כפי הרגילות, שמא יש מחסור בסחורה?

השיב בעל החנות מבפנים ואמר לו: "אדרבה, זה עתה הגיעה משאית מלאה בסחורה חדשה, ופרקה את כל ה'מטען' בפתח החנות, אין לנו ברירה אחרת אלא לנעול את הדלת לשעה-שעתיים ולסדר הכל על מקומו ועל מכונו, ואז נשוב לפתוח ולמכור לכל המעוניין..." - כך כביכול בשב"ק 'החנות סגורה' ולא ירד המן, כי עתה 'מסדרים' את כל ההשפעות לכל הימים הבאים... (תפארת שמשון בראשית).

(מתוך באר הפרשה יתרו תשפ"ג)

הביא רש"י מה שדרשו חז"ל (מכילתא): 'כשתבוא שבת, יהא בעיניך כאילו כל מלאכתך עשויה, שלא תהרהר אחר מלאכה'. וכתב ה'אליה רבה', שלכן אמרו חז"ל 'כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו', כי שכר זה הוא מדה כנגד מדה, כי מצד הדין מותר להרהר בעסקיו בשבת ורק הדיבור אסור, אך בשכר שהוא מתגבר על עצמו 'לפנים מגדרי הדין', ושוכח מצערא דיליה לשמוח ביום השבת כאילו כל מלאכתו עשויה, על כן יזכה שכך יהיה באמת, ויתן לו השי"ת כל משאלות לבו לטובה.

זכורני לפני כארבעים שנה, שמצבו הכספי של אאדמו"ר הרה"ק מלעלוב זי"ע היה דחוק מאד, ובלית ברירה יצא לחוץ לארץ כדי לאסוף תרומות לצרכי ביתו, ונדד ללונדון ולאמריקה ושהה שם כחצי שנה, עד שלבסוף הצליח לאסוף בעמל ויזע סכום מכובד, אולם טרם חזר לארץ ישראל ביקר בטורונטו שבקנדה והתאכסן שם אצל משפחת וועכטער, בהיותו שם ביום שבת קודש עם צרור כספו, הצליח בן בליעל להיכנס אל בית האכסניא וגנב את כל צרור הכסף, והיה הדבר לפלא שזולת צרור זה לא שלח ידיו בשום דבר אחר מחפצי הבית, ויהי כאשר הגיע דבר הבשורה המצערת לאזני בעל הבית, הצטער וחשש מאד מתגובתו של אאדמו"ר זצ"ל, אולם כשמעו את דבר הגניבה יצא מיד בריקוד ובמחול ושר ניגוני שבת ברוב שמחה וחדוה, וכראות כן בעה"ב הלך מיד לפרסם דברים כהווייתן בקרב כל בני העיר, והבינו כולם שאיש קדוש שוכן בקרבם, ושיחרו רבים לפתחו ונתנו לו נתינות הגונות, ובסוף חזר לארץ